

Liberalernas övergripande budget och vision för Örebro kommun

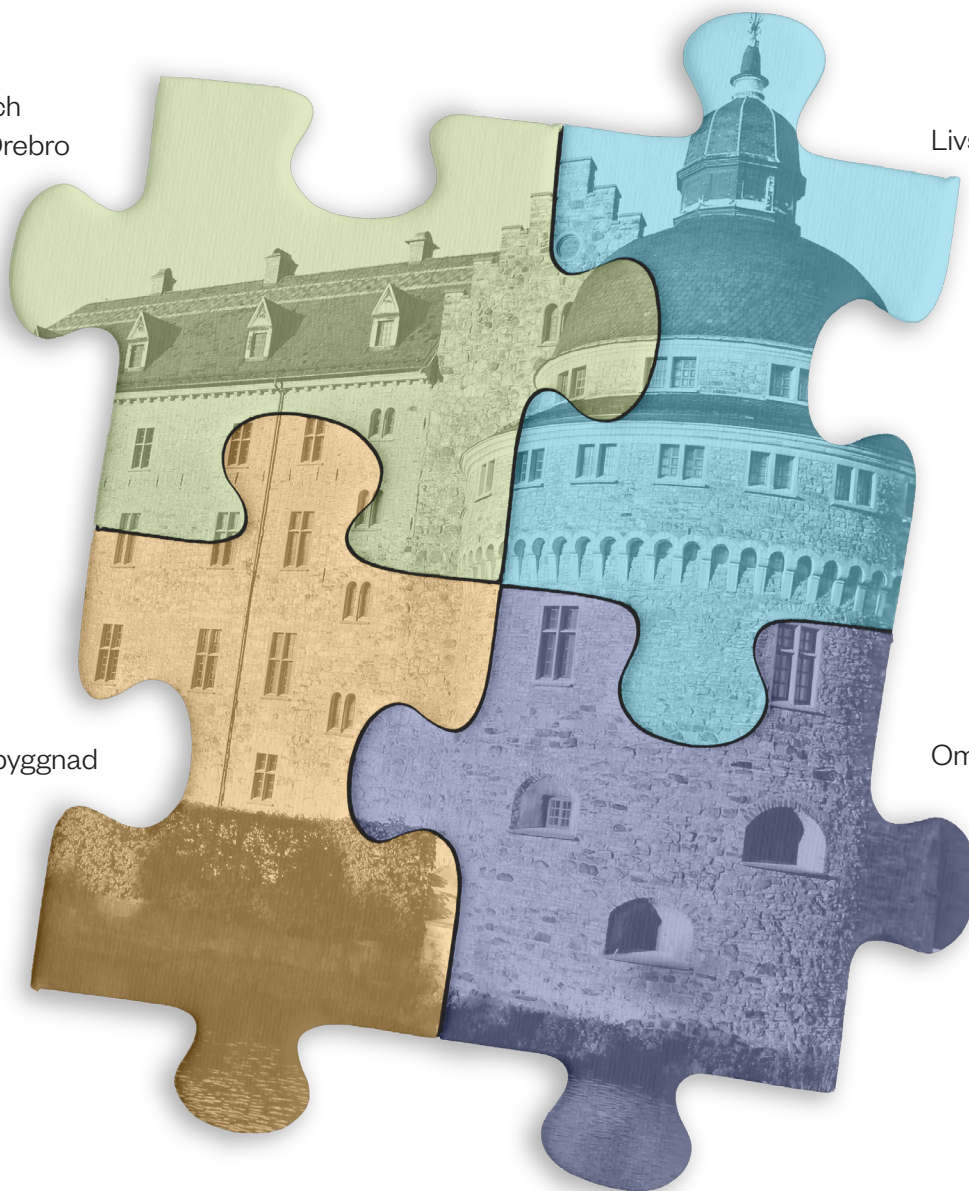
Med ramar för 2025 och inriktning mot 2026

Ett helt och
hållbart Örebro

Livslångt lärande

Hållbar
samhällsbyggnad

Omsorg och stöd

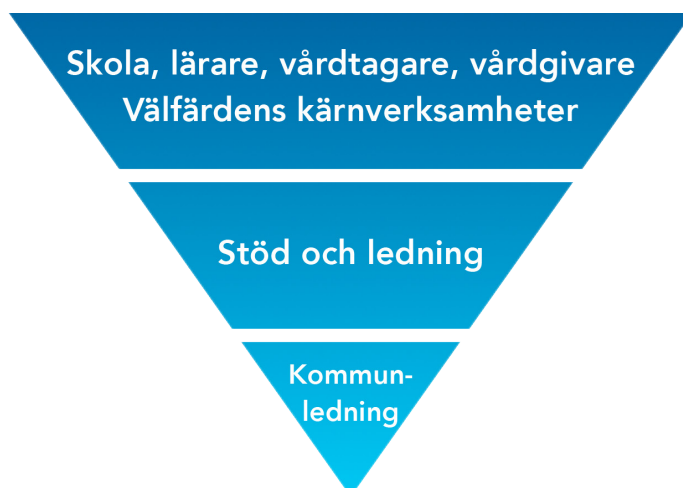
Liberalernas vision

Örebro är platsen där varje människa, oavsett bakgrund, är fri att drömma och skapa sin framtid i trygg gemenskap med andra.

Liberalerna Örebro kommun

VÄNDA PÅ PYRAMIDEN

Liberalerna fortsätter trycka på för en stor omläggning av organisation och resurser för att lägga ett större fokus på behoven. Vi behöver vända på pyramiden så att medborgarna och vår verksamhet närmast dem, kommer längst upp. Resurser och beslut ska vara så nära örebroarna det går och de ska i större utsträckning vara med och styra över satsningar och prioriteringarna. Örebroarna är våra uppdragsgivare.

FÖRORD

Bästa örebroare, vi inleder Liberalernas budget med att tydligt deklarerar att ni är våra uppdragsgivare. Vi lyssnar på er och lägger kommunens resurser till era behov.

Liberalerna har sedan 2011 befunnit sig i opposition och kan därmed inte hållas ansvariga för de styrdokument och prioriteringar som antagits av de styrande. Nära tio år har gått sedan vi föreslog en ny kurs. Tänk hur långt vi kunnat nå om vår omläggning hade fått råda för att möta en ny omvärld, människors behov och kostnadsutvecklingen.

Liberalerna satsar över 100 miljoner kronor mer än de styrande på förskola och skola år 2025 och undantar social välfärd, förskola och skola från alla neddragningar.

I Liberalernas budget fördelar vi resurserna först till välfärd och skola. Vi accepterar inte att det sparas på förskola och skola, våra barns framtid, och därmed även allas framtid. Vi ska också säkerställa att de med störst behov av stöd och omsorg, äldre och funktionsnedsatta minst garanteras det som lagen och handlingsplaner slår fast.

År efter år har de styrande lagt besparing på en hårt prövad välfärd och skola. Nästan var fjärde elev lämnar skolan med otillräckliga betyg och våra årsrika med behov av hemtjänst möter för många olika omsorgspersoner. Hur kan man tro att detta går att lösa med besparingar på fler händer längst fram? Varför anser de styrande att investeringar i betong är nödvändiga men att de inte ser samma behov av att investera i människor?

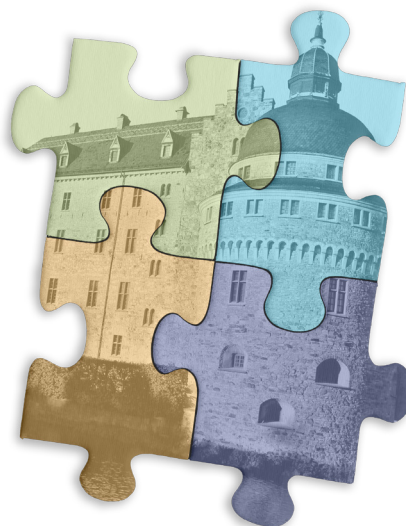
Örebro kommuns organisation och administration har däremot vuxit sig större och större samtidigt som antalet lärare, undersköterskor och socialsekreterare inte ökat i takt med behoven. Det är i organisation, administration och styrkedjor som vi gör de största effektiviseringarna till förmån för mer resurser längst fram i klassrummet och på vårdboendet. Vi vänder på pyramiden för vi tror att de medarbetare vi har längst fram mot medborgarna har det bästa receptet för vad örebroarna behöver. Vi behöver inte större organisation, fler chefer eller krångligare processer än andra jämförbara kommuner.

Liberalerna är ett idéburet visionärt parti. Vi bildades år 1902 ur folkrörelsen och därifrån kommer tron på människan själv. Staten och kommunen ska inte styra mer än nödvändigt. Vi vill se ett starkt och växande näringsliv och en kommun som inte konkurrerar med näringslivet. Civilsamhället behövs lika mycket för framtiden som de behövdes i början av 1900-talet. Vi ska stimulera att alla tar ett eget ansvar att ställa om till ett hållbart och klimatsmart samhälle. Örebroarna är inga marionetter!

Vi Liberaler är lika besvikna som många örebroare är på självgoda politiker som vet bättre än folket. Politiker som fortsätter att bygga nya skrytbyggen och bygga nytt och onödigt dyrt som kostar enormt mycket men inte ger lika tillräcklig effekt. Dessutom satsar inte de styrande tillräckligt på kommunens stora renoveringsbehov. Liberalernas röst för rättvisa och valfrihet kommer aldrig att ändras.

Vi vet vem som är till för vem!

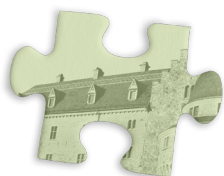
Liberalernas kommunfullmäktigegrupp, Örebro kommun

Innehållsförteckning

FÖRORD 3

ETT HÅLLBART ÖREBRO, FÖR ALLA OCH FÖR HELA ÖREBRO 5

Liberalismen behövs i Örebro	5
Jämlikhet	5
Landsbygd	6
Miljö och klimat	7
Civilsamhälle och föreningsliv	7
Näringsliv och företagande	8
Arbetsmarknad	10
Kollektivtrafik	11
Kommunen	12
Ekonomi	14
Investeringar och lån	15
Skatt	16
Regionen	16

LIVSLÅNGT LÄRANDE BÖRJAR MED EN BRA START 17

Förskolan	19
Grundskolan	19
Gymnasieskolan	20
Vuxenutbildningen	21

ETT VÄRDIGT LIV, HELA LIVET 23

Årsrika i centrum	23
Socialtjänst	24
Funktionsnedsättningar	26
Överförmyndare	27

HÅLLBAR SAMHÄLLSBYGGNAD 29

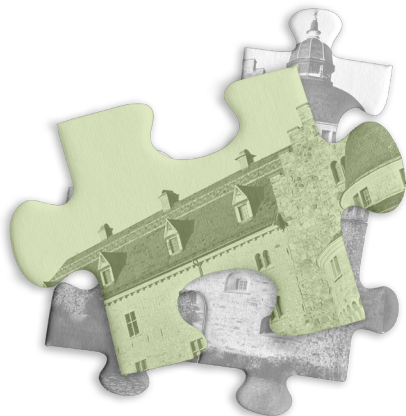

Bygg och Miljö	29
Teknik och Service	30
Kultur och Fritid	32
Mark och Exploatering	33

RESULTATRÄKNING OCH DRIFTSRAMAR 35

SLUTORD 43

ETT HÅLLBART ÖREBRO, FÖR ALLA OCH FÖR HELA ÖREBRO

Ett hållbart Örebro är ett Örebro med god balans mellan politik och medborgare, ekonomi, sociala faktorer, miljö och etik samt med näringslivet och civilsamhälle. Balans, effektivitet och kvalitet nås inte utan viktiga medspelare som både är inkluderade och som får rätt förutsättningar. Klimat, mångfald och genus måste genomsyra alla verksamheter och Örebro kommun måste växa och förtätas etiskt, smart och efter behov.

Liberalismen behövs i Örebro

För oss liberaler är olikheterna mellan människor en tillgång. Varje människa ska därför kunna vara sig själv, stå lika inför lagen och ha rätt att växa upp i ett samhälle fritt från förtryckande normer. I vårt Örebro hämmar vi inte människor som når långt av egen kraft. Hellre skapar vi möjligheter som gör att alla, oavsett startpunkt, kan nå så långt som just de har vilja och förmåga till.

Individen i centrum

I ett liberalt Örebro står individen och dennes drömmar, behov och vilja i centrum. Vi är alla unika och har olika idéer om vad ett gott liv innebär. Detta ska balanseras mot att våra livsval påverkar samhällets och alla örebroares utveckling. Individen är i centrum för vår politik, inte familjen eller andra grupperingar. Gruppen blir som starkast när den är full av starka individer. Var du än befinner dig i livet så ska din vilja, om möjligt, råda.

Rättvisa utan glastak

För oss är det viktigt att varje människa får möjlighet och rättighet att forma sin egen framtid och att växa till sin fulla potential. För dem ska politiken riva så många hinder som möjligt. Ingen ska hållas tillbaka och ingen ska lämnas efter.

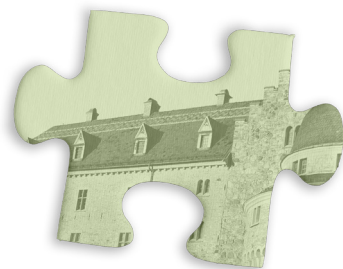
Medkänsla och ansvar

För oss är medkänsla, ansvar och solidaritet med din medmänniska en självklarhet. Ska vi bygga tillit och gemenskap i samhället måste vi ta ansvar för mer än oss själva. Socialliberalismen är stark hos Liberalerna i Örebro.

Jämlikhet

Sverige präglas fortfarande i för stor utsträckning av att vi skapar orättvisa skillnader mellan olika grupper. Vi måste hela tiden bevaka varje människas rätt till rättvisa, frihet och utveckling. Det är viktigt att möjligheterna inte kopplas till bakgrund, förutsättningar och ålder med mera.

I Liberalernas Örebro är ålder bara en siffra. Liberalismen utmanar den traditionella synen på de "gamla". En viktig del i detta är att bekämpa diskriminering på grund av ålder. Vi vill uppvärdera erfarenhet och årsrikedom, de om några

måste också få vara i sitt centrum. Det är därför grundläggande att årsrika betraktas som de individer de är och inte ett kollektiv. Årsrikas kompetens och erfarenhet ska räknas som den samhällstillgång det verkligen är.

Sverige ska vara en rättsstat för alla oavsett kön, etnicitet och sexuell läggning. Vi får aldrig blunda för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld samt förtryck. Våldet drabbar främst kvinnor och flickor, men även män och pojkar. Hedersrelaterat våld och förtryck får aldrig ursäktas för att det sker under kulturell täckmantel. Barn- och tvångsåktenskap stämmer inte med vår syn på jämställdhet och barns rättigheter. Separatism, vars syfte är att skapa öar av enfald och ofrihet, är motsatsen till det öppna samhällets frihetsbejakande mångfald. Ett "motsamhälle" i majoritetssamhället där det kan råda en parallell maktordning.

Döva och hörselskadade utsätts alltför ofta för diskriminering och orättvisor. De människor som kommunicerar genom svenskt teckenspråk likställs med de med ett minoritetsspråk. Det märks inte. Historiens utropande av Örebro som Europas teckenspråkiga huvudstad betyder inte mycket för dem det gäller. Liberalerna vill skärpa målen i handlingsplanen så att det som står där också efterlevs i kommunen.

Mänskliga rättigheter är universella, okränkbara och gäller alla. Vi behöver ständigt informera och utbilda medborgare och tjänstemän i dessa frågor så vi kan motverka de katastrofala följderna av att alla inte får samma rättigheter till frihet och egenmakt.

Jämställdhet

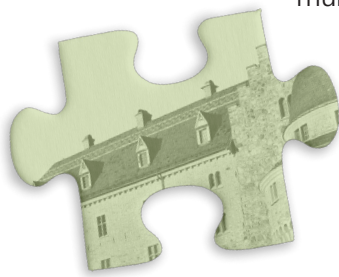
Osakliga skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, skapar inte bara orättvisor, det leder till ett sämre samhälle där alla inte ges bra och likvärdiga chanser. Det leder till ett samhälle som inte tar tillvara på människors visioner, styrkor och kompetenser.

Osakliga löneskillnader gör att kvinnor tjänar mindre än män och lönegapet följer dessutom kvinnorna hela livet ut. Kvinnor är i majoritet bland dem med deltidsanställningar och de står också för de flesta långtidssjukskrivningarna. Kvinnor står även för majoriteten av ansvaret för det obetalda hemarbetet. För att nå ett jämställt samhälle är det bland annat viktigt att uppmuntra privat företagande i kvinnodominerade branscher. På så sätt utökas och breddas möjligheterna till att både driva och utveckla verksamheter och arbetstillfällen som i slutändan gynnar tillväxt och därmed välfärd.

Att inte skapa mer jämställdhet orsakar orättvisor och negativa konsekvenser. Med likvärdiga villkor för utbildning, på arbetsmarknaden, företagande, ansvar för hemmet med mera så får vi ett Sverige som totalt kan bidra ännu mer. Jämställdhet ökar inte bara tillväxt och välfärd, det är helt enkelt en rörelse som bidrar till ett bättre Sverige. Detta är allas och var och ens ansvar.

Landsbygd

Landsbygden ska vara som en jämlik del av Örebro kommun, det är det inte i dag. De som valt landsbygden har gjort det för att de inte vill bo i citymiljö, men de ska ändå ha tillgång till kommunens satsningar på välfärd och skola. Grundläggande samhällstjänster ska inte bara centraliseras. Det innebär att du både ska kunna gå i skolan och bo på ett äldreboende på landsbygden. De örebroare som väljer landsbygd ska också erbjudas rimlig service, kultur och fritidssatsningar, eftersom de betalar samma skatt.

Landsbygden skapar ekologisk mångfald som kompletterar staden. Jordbruksmarker ska bevaras och produktionen av spannmål samt andra grödor skall skyddas genom eftertänksamhet och bra utveckling av landsbygden.

Landsbygden måste få en bättre koppling till staden. Vi menar att det är otydligt i dag. I många fall uppfattas inte landsbygdens potential. Detta leder till ineffektivt resursutnyttjande. De som väljer att bosätta sig på landsbygden ska ha precis lika stor rätt till avsatta skattemedel som stadsborna, till exempel en attraktiv och turtät kollektivtrafik.

Alla ska ha tillgång till fiberuppkoppling, utan denna möjlighet skapas segregation mellan landsbygd och stad. Fiberuppkoppling ska erbjudas i hela Örebro kommun. Landsbygden är starkt eftersatt i fiberfrågan och det hindrar bra kommunikation, både privat och i arbetslivet för företagare. Utan utbyggnad så riskerar landsbygden att bli segregerad med ett utarmat näringsliv som följd. Dessutom skulle exempelvis vårdsystem och larm få svårt att fungera fullt ut och därmed skapa otrygghet för äldre och arbetsmiljöproblem för kommunens medarbetare.

Landsbygden måste ses som en möjliggörare i kommunen. Kommunen måste arbeta för att skapa naturliga samarbeten mellan stad och landsbygd. Det kommer skapa förståelse för människor och företags behov på landsbygden.

Miljö och klimat

Vi ska bromsa klimatförändringarna både på kort sikt och lång sikt, i samordning med andra mål antagna i Agenda 2030 och Fit for 55. Det gör vi med fortsatt forskning, ekonomiska styrmedel och internationellt samarbete. Kommunen behöver snabbare möta utvecklingen och samhällets övriga aktörers behov i deras omställning.

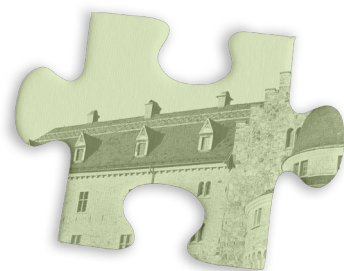
Liberal miljöpolitik handlar om ansvarstagande utifrån kunskap och marknadsekonomiskt tänkande. Miljö- och klimatutmaningar löses i samverkan. Tillväxt behövs för att vi ska kunna möta miljöutmaningarna. Principen och målet är grön skatteväxling som innebär att det är förorenaren som ska betala och att örebroarna som tar ansvar ska tjäna på det. Kommunen ska också ta ett större ansvar för att stärka sitt samarbete med forskningen och öka kunskapen hos alla individer så de kan ta ett eget större ansvar.

Våra nära och stora unika natur- och friluftsvärden ska värnas och bevaras. Viktiga biotoper som binder koldioxid ska skyddas och jordbruksmark ska bevaras. Liberalerna kommer alltid väga skog och jordbruksmark på guldväg för både klimatet, matproduktionen och miljöns skull. Liberalerna vill att Örebro växer så att vi fortsatt bygger staden med nya gröna lungor och inte förtätar bort de gröna lungor som nu finns.

Civilsamhälle och föreningsliv

En fungerande kommun haltar utan ett starkt civilsamhälle som inte bara är en "parentes" utan är det tredje benet som samhället vilar på. Det är här människorna finns och här föds de behov som kommunen ska stötta.

Örebro kommun ska regelbundet verka för att följa upp överenskommelsen och de grundläggande principerna som antagits av kommunfullmäktige. Civilsamhället ska ges bättre förutsättningar genom bättre och mer långsiktiga avtal.

Den ideella sektorn ska ha möjlighet till utmaningsrätt och i vissa fall få starta verksamhet med kommunal finansiering för verksamheter som inte redan finns, men som kan vara av samhällsintresse. Liberalerna vill medverka till en bättre och ökad regelbunden dialog med det civila samhället.

Föreningslivet är dessutom en plats där många medborgare lär sig att bli en del av den demokratiska processen. Genom att engagera sig i en förening blir det även lättare att göra sin röst hörd, och på så sätt kunna medverka i att skapa ett starkare samhälle.

Kommunen ska inte konkurrera genom att starta upp egna föreningar eller på annat sätt försvåra för civilsamhället att i framtiden kunna vara en ännu större samarbetspartner för Örebro kommun.

Idrotts- och kulturföreningarnas betydelse för både hälsa och kunskapsinhämtning är vetenskapligt belagd. Vi behöver säkerställa att vårt stöd till dem blir rättvist, jämlikt och jämställt. Det finns föreningar som driver verksamhet som kommunen aldrig kan göra lika effektivt och kvalitativt. Exempel på dessa är Stadsmissionen, Frälsningsarmén, Kvinnohuset och Verdandi. Dessa bör bindas med mer långsiktiga avtal. Kommunen ska också vara öppen för att sluta dessa mer djupgående avtal med fler föreningar. Liberalerna står bakom överenskommelsen om samverkan mellan civila samhället och Örebro kommun för 2024–2027.

Näringsliv och företagande

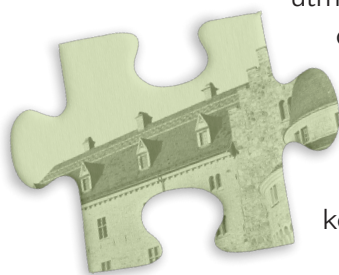
Örebro kommun ska inte bara vara en kommun som lockar större företagsetableringar. Örebro ska också vara en kommun som gör vardagen enklare för egen- och småföretagare. Små och medelstora företag med upp till 249 anställda utgör tillsammans 99,9 procent av samtliga företag i Sverige enligt "Tillväxtverket". Detta innebär att en central del av skatteunderlaget som sedermera går till utbildning för unga, vård för våra äldre och fungerande gator och torg grundas i småföretagarnas insatser och vilja att etablera sig i Örebro kommun.

Kommunen som organisation och samarbetspartner behöver genomgå en attitydförändring. I många mätningar över näringslivet i Örebro kommun kritiseras kommunens kommunikation, service och ledtider. Det ska tydligt märkas i bemötandet av vem som är kund.

Liberalerna vill verka för att kommunens verksamheter och medarbetare får mer kunskap om företagares vardag så att kommunen bättre kan möta upp näringslivet med kompetens så att de kan utvecklas och etableras i Örebro. Kommunen ska riva onödiga hinder för näringslivet och huvudfokus ska vara att ständigt ha en regelbunden kommunikation med näringslivet.

Kommunen, civilsamhället samt näringslivet är de tre hörnstenar som samhället vilar på och för att dessa tre hörnstenar skall vara stabila så krävs öppenhet och god förmåga att informera samt kommunicera. Det är helt omöjligt att få samhället att växa utan ett bra näringsliv i Örebro kommun.

Örebro kommun ska tillsammans med näringslivet lösa framtidens kompetensförsörjningsutmaning. Det handlar om att vara en fungerande och attraktiv kommun att arbeta och leva i.

Upphandling och utmaningsrätt

Näringslivet ska inte behöva konkurrera med kommunens egna verksamheter, därför ser vi ett stort behov av att utmaningsrätten tydliggörs och att kommunens egna verksamheter som finns ute i näringen utsätt för konkurrens i

samma omfattning som övriga på marknaden. Näringslivet upplever motstånd från kommunen i den dialog som förs från det lilla till det stora, detta vill vi ändra på genom att skapa bättre vägar in och mer öppen kommunikation gällande hjälp och stöd för att näringen ska komma rätt snabbare.

Liberalerna vill förändra kravet på arbetsmarknadsåtgärder och anpassa upphandlingarna till det lokala näringslivets möjligheter. Örebro kommun ska se till att småföretag får större möjlighet att utvecklas genom att deras kvalitet värderas högre än antalet bokslutsår. Liberalerna vill införa utmaningsrätt inom all kommunal verksamhet. Bättre upphandlingsrutiner i kommunen behövs för att vi ska upphandla rätt varor till rätt pris. Vi vill starta arbetet att organisera om kommunens upphandling. Genom att börja använda sig av kategoristyrning finns många miljoner att spara. Under år 2024 kan vi enligt våra beräkningar börja tillgodoräkna oss stora besparingar procentuellt på en av de tre och en halv miljarder kronor Örebro kommunupphandlar för varje år. På sikt ökar besparing alltmer då större delen av upphandlingen kan ske via kategoristyrning.

Örebro kommun ska också genom dialog och samarbete med näringslivet lösa framtidens kompetensförsörjningsutmaning.

Örebro kommun har en stor bolagskoncern där flera agerar utan en koppling till kommunens kärnverksamhet. Det skapar illojal konkurrens mot näringslivet. Det finns också risker att kommunens bolag inte har rätt kompetens för marknaden och därmed går miste om både effektivitet och möjlighet att nå mål.

Kommunala bolag kan vara bra men enbart då andra alternativ är uteslutna. Det är också av vikt att vi inte lägger kommunal kärnverksamhet i bolag då insyn och demokrati ibland är begränsad i och med att verksamheten inte enbart lyder under kommunallagen.

Liberalerna vill sälja de bolag som konkurrerar på den privata marknaden och som inte kan motiveras inom den kommunala kompetensen och där det finns alternativa utförare som gör det bättre. Försäljning av delar av den kommunala bolagskoncernen innebär minskad låneskuld och framför allt mindre riskexponering.

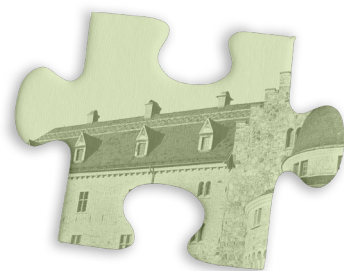
Örebro bostäder AB

Ska agera som ett ansvarsfullt allmännyttigt bostadsbolag. Det innebär att fastighetssammansättningen ska ha en allmännyttig prägel. Hyresnivåerna ska avspegla de reella marknadsvärderingar i förhållande till hyresmarknaden i övrigt. Allmännyttan är dock ingen egen ö som kan agera utanför lag och konkurrenslagstiftning.

För att möjliggöra underhåll och renoveringar, utan kraftigt ökade hyreskostnader, ska strukturerade försäljningar och ombildningar av fastigheter till bostadsrätter vara en strategisk del av bolagets verksamhet. Bolaget ska kunna sälja fastigheter för att klara renoveringar och investeringar. År 2025 kommer fortfarande att vara ett tufft år på grund av stora renoveringsbehov och dyra byggpriser. Förutom att tillåta extra fastighetsförsäljning så ska utdelningen till Rådhus AB återigen ske för 2025.

Örebroporten AB

Ägardirektiven anger att bolagets huvudfokus ska vara inköp, förädling och försäljning, det är viktigt. Bolaget ska inte förvalta fastigheter långsiktigt, om inte fastigheten finns utpekad i ett tydligt ägardirektiv. Under 2025 kommer bolaget genom inköp av det så kallade Eklundamarken 2024 stå inför ett stort utveckling och förädlingsuppdrag. Det är viktigt för Liberalerna att bolagets nya

förvärv inte enbart förädlas och fortsatt ägs av bolaget utan att delar av marken och fastigheten efter förvärv och planering försäljs vidare till andra aktörer.

Futurum Fastigheter AB

Futurum Fastigheter ska äga, förvalta, utveckla och bygga kommunens skollokaler på ett kostnadseffektivt och för framtiden långsiktigt hållbart sätt, utan extravaganser och gärna enligt modeller för att inte lägga onödiga konstruktionskostnader. Det ska läggas ett stort fokus på att minska miljöpåverkan och reducera energiförbrukningen. För att klara underhåll av kommunens skolor och ha långsiktigt handlingsutrymme krävs att Futurum tar ut marknadsmässiga hyror. Låneskulden ska så långt det är möjligt amorteras av för att möjliggöra refinansieringsbehovet.

Bolag som ska ses över för hel eller delförsäljning

Liberalerna anser att kommunala bolag inte ska utgöra en illojal konkurrens på marknaden. De som inte är tydligt kopplat till kommunens kärnverksamhet ska säljas. Dessa hel- eller delägda bolag är Kumbro Utveckling AB, Kumbro Vind AB, Biogasbolaget i Mellansverige AB, Örebro Parkering AB och Gustavsvik Resorts AB.

Arbetsmarknad

För att skapa en sammanhållen och integrerad kommun där alla kommer i innanförskap krävs att vi ser kommunen som en helhet. Politiken måste bygga på att alla människor i hela Örebro kommun har förmåga att forma sin framtid efter egna förutsättningar. Att känna sig som en del av samhället, inte minst i området där man bor, är grundförutsättningen för en positiv integrationsprocess för varje individ, varje familj och varje grupp. Nyckeln är rätt utbildning som leder till ett arbete.

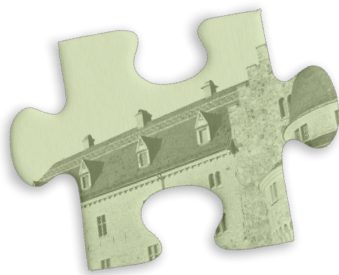
Förutsättningen för att så många som möjligt får ett arbete är att kommunen tar sitt ansvar för förskola, grundskola, och gymnasiet. Kunskap utgör den viktigaste nyckeln för en framtid som innehåller frihet och egenmakt.

Örebro kommun ska ständigt utveckla ett breddat samarbete med näringslivet, arbetsförmedlingen och andra aktörer för att tillgängliggöra utbildningar grundat på marknadens behov. Ansvar för regelbunden dialog ska ligga på kommunen. Detta arbete måste också inkludera Örebro kommuns skolor. Studie- och yrkesvägledare måste ha mer kontakt med och mer kunskap om arbetslivets aktörer.

Örebro kommun ska förstärka arbetet med att validera de utbildningar arbetssökande redan har. Kunskapsnivån på de arbetssökande ska tillvaratas samtidigt som kommunen stöttar både företag och kommun att kunna rekrytera rätt person.

Människor ska kunna leva och arbeta i hela Örebro

Örebro har ett bra läge i Sverige. Ofta pekar vi på att vi är Sveriges demografiska centrum. Men det finns stora risker att framtida godsströmmar och även persontrafik kommer att dras öster och söder om Örebro. Liberalerna menar att en järnvägsförbindelse Stockholm – Oslo via Örebro är en av de viktigaste infrastruktursatsningarna. Örebro kommun bör initiera en utredning av E18/E20 som trafikstråk på lång sikt samt påskynda Trafikverkets arbete med att flytta godstrafik utanför Örebro stadskärna.

Vägnät bör byggas med långsiktiga perspektiv där alla trafikanter kan harmoniera med varandra utan att skapa konfliktpunkter. Infrastrukturen i Örebro kommun ska genomsyras av säkra lösningar för oskyddade trafikanter och anpassning ska ske för de mest utsatta, såsom barn och äldre samt de med funktionsnedsättningar.

I Örebro ska man kunna bo på landsbygden ändå kunna nå staden för arbete och ärenden. Vi vill satsa på att bygga ut och bygga om infrastrukturen gällande vägar för att öka flöden och ge bra tillgänglighet för alla trafikslag till och från staden.

Dynamiken i fler transportslag och infrastruktur i hela Örebro utvecklar ett fungerande samhälle oavsett var du bor.

Idag så är det en obalans i hur vi bygger till och om, vi vill sträva efter att ha mer funktionella ombyggnationer eller utökning av infrastruktur, före politiska tvångsmedel för den enskilda. Vi menar att man måste se till det faktiska behovet för att allt sammantaget skall fungera. Dagens trafikpolitik är hindrande för människor och deras val av kommunikation. I en stad som växer måste också infrastruktur växa med. Att förtäta bort och tränga ihop staden får nu till följd att flödena påverkas allt för mycket negativt.

Kollektivtrafik

Den befintliga kollektivtrafiken fungerar inte bra, detta är mycket beroende på Regionen och deras styrsätt gällande kollektivt resande. Vi vill skatteväxla tillbaka stadstrafiken och sköta den på egen hand med egna resurser, dels för att få ekonomisk kontroll men också rådighet över drift och funktion då det inte alls fungerar i dag.

Innan vi fortsätter att lägga stora resurser på dyra bussar och ombyggnationer för kollektivtrafiken i city ska kollektivtrafiken fungera bättre i hela Örebro kommun. Örebro kommun måste bättre äga möjligheten att prioritera tätare och bredare bussnät över hela kommunen. I dag segregeras landsbygden från staden genom att kollektivtrafiken minskar i bred omfattning.

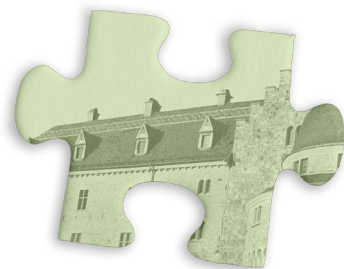
Vi tror inte heller på lösningar som är ogenomtänkta som till exempel Citylinjen, det vill säga att lägga stora belopp på ett enda stråk. Konsekvensen blir nu att alla som inte bor citynära får betala priset och får en försämrad kvalitet i övrig kollektivtrafik.

Alla inom kommunen har sin giltiga rätt att få likvärdig kollektivtrafik. Får man inte detta så skapas orättvisor och sämre förutsättningar att nå klimatmålen. Kollektivtrafiken ska vara så pass billig och lättillgänglig att det känns helt meningslöst att sätta sig i bilen.

Vi har en skyldighet att stoppa investeringar som vi inte klarar av. Att investeringen av BRT-systemet fortsätter är obegripligt, då både ekonomi och mål inte håller. Detta kan vi inte stå bakom.

Vi hävdar envist att kollektivtrafiken är för alla i kommunen och inte till ett antal få mellan två större bostadsområden.

Vi måste från kommunens håll få mer kontroll på kollektivtrafikens kostnader och målresultat för att ta vårt medborgaransvar och den del av resurserna som används för detta av kommunalskatten.

Flextrafik

Flextrafiken återinförs och utvecklas. Det finns många örebroare med mindre rörelsenedsättning, som utan de mindre och anpassade bussarna, inte kan åka kollektivt.

Färdtjänst

Färdtjänst är biståndsbedömt och till för människor med funktionsnedsättning. Liberalerna anser att färdtjänsten måste utvecklas för att möta örebroarnas behov. Därför behöver kommunen återta ansvaret för färdtjänsten och göra nytt upphandlingsunderlag för att få till en så bra och effektiv färdtjänst som möjligt. Den delen av kostnaden som reglerats med skatteväxling ska växlas tillbaka.

Kommunen

Örebro kommuns förutsättningar och utmaningar

Örebro kommun är en kommun som utvecklats och växt, även om det mattats av något de senaste åren. Det är inte troligt att Örebros befolkningstillväxt under 2025 kommer bli mycket högre än under 2024. Det innebär att kravet på nybyggnation inte är jättestort. Potentialen för framtiden är stor, men under en dämpad tillväxt kan vi i stället för att bygga nytt fokusera på att underhålla det vi har och därmed stå i startgropen med en mindre underhållsskuld. Det närmaste åren är en tid för planering, blicka inåt och omvärldsbevaka för att omorganisera det som behövs. Dessutom står hela Sverige och även Örebro kommun inför att nytt säkerhetsläge som kommer kräva större förberedelser och ändringar.

Vi behöver minska kostymen för att nå högre kvalitet till mindre kostnader. Precis som varje örebroare måste få kostnader och lön att gå ihop så måste en kommun också utvärdera sig själv och rätta munnen efter matsäcken. Men kommunen behöver också komma ikapp näringslivets högre takt på både klimatsatsningar, kompetensförsörjning och effektivisering.

Liberalerna vill att kommunen hittar tillbaka till kärnuppdraget och lagstadgad verksamhet. Liberalerna är beredda att pausa eller avveckla ej helt nödvändig verksamhet för att värna välfärden. Liberalerna vill att kommunen först tar hand om det eftersatta underhållsbehovet i stället för att bygga onödigt nytt. Allt vi gör idag och på det sätt det görs kommer inte fungera framåt.

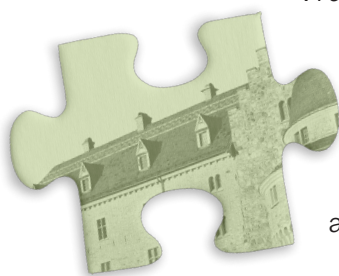
Framtiden med krav och en för hög kostnadsmassa kräver att vi redan nu vänder på pyramiden för att se till att vi möter behoven från örebroarna men också för att hitta verksamheter som levererar rakare och bättre mot färre mål.

Vi sätter ramarna som behövs och låter kommunledningen anpassa verksamheten därefter. Vi sätter en tydlig prioriteringsordning utan att använda oss av generella besparingar, den så kallade osthyvelprincipen, på välfärden.

Förändrad organisation och styrkedja

Vi avser att minska centralförvaltningen, chefsled och administration på sikt med 300 medarbetare. Tydligare och rakare organisation kommer att leda till större fokus på verksamhetsnära styrning. Vi sätter tidsplan för förändringen och avsätter de resurser omställningen kräver.

Västerås	72	anställda per 1000 invånare
Linköping	59	anställda per 1000 invånare
Norrköping	76	anställda per 1000 invånare
Örebro	86	anställda per 1000 invånare

Örebro har flest anställda per medborgare

Örebro kommun har varken behov eller råd med så många fler anställda per medborgare än andra jämförbara kommuner. Tabellen visar tydligt att Örebro behöver minska antalet medarbetare, hämtat från Ekonomifakta.

Enklare och bättre service

Servicecenter ska förändras och återgå till att delvis fungera som en växel som lotsar örebroarna direkt till rätt person när det gäller vissa sakfrågor men behålla en del som kan svara bredare på enkla frågor. Kommunen ska ha fler direktnummer utskrivna på hemsidan så det blir det blir enklare för örebroarna.

Nämnder och förvaltningar ska arbeta närmare varandra och med starkare band. Liberalerna vill se fler politiska beslut i nämnderna för att skapa större rättssäkerhet samt en offentlig och bredare demokrati. Ärenden ska starta i nämnder och där ska också igångsättningsbeslut med tillräckliga utredningar och konsekvensanalyser ske. Öppenhet mot opposition och medborgare i ärenden skapar demokrati, långsiktighet, delaktighet och vid behov ansvarsutkrävning.

Första linjens chef är Örebros viktigaste chef

Vi behöver verksamheter med starkt ledarskap och kompetens som finns nära örebroarna. Det handlar om att decentralisera och vända på pyramiden för att låta behoven längst fram styra verksamheterna.

Varje verksamhetschef är ansvarig för både mål, personal och resurser. Det är verksamhetschefen som ska bestämma om det behövs en administratör eller en lärare. Medarbetare såsom ekonomer, strateger, planerare och informatörer kopplade till verksamhetsområdena ska flyttas ut till respektive förvaltning. Styrkedjan ska vara tydligare, rakare och enklare.

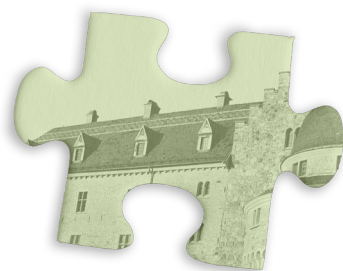
Kommunförvaltningen och kommunledningen

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar endast övergripande mot kommunstyrelsens ansvarsområden. Näringslivskontoret blir kvar här med ett utökat ansvar för alla externa kontakter, som även delvis rör marknadsföring, större evenemang och större organisationer från civilsamhället. Kvar blir också upphandlingsenheten samt övergripande delar av ekonomi, personal, information, juridik och säkerhet.

Medarbetare

Kommunens medarbetare är vår viktigaste tillgång. För oss i Liberalerna handlar personalpolitik i huvudsak om en rekryteringspolitik som gör det möjligt för oss att rekrytera de bästa medarbetarna, samt en politik som gör det möjligt att behålla och vidareutveckla kompetenta medarbetare. Kommunen ska se äldre medarbetare som en tillgång. Erfarenhet är något som bara kan förvärfvas genom att leva, lyckas, misslyckas och dra slutsatser. Årsrikiedom utmanar och är en tillgång.

Örebro kommuns arbetsmiljöarbete måste utvecklas. Kommunens medarbetare mår inte tillräckligt bra i alla förvaltningar. Det är självklart en ledningsfråga men också en organisationsfråga. Vi ska ha en organisation och arbetsrutiner som gör att våra medarbetare kan lösa sitt arbete, också för dem, på rätt sätt. Det är viktigt att de känner sig inkluderade i både verksamhet och mål. Kommunens medarbetarundersökning bör ses över så att frågorna är rätt utvecklade och sätter rätt fokus.

Vidare bör kommunens visseblåsarfunktion helt skötas av extern part och anonymiteten ska garanteras. Det finns signaler på att alla inte törs gå vidare med något som de anmält tidigare. Likaså är det låga antalet anmälningar oroande och att få vill vara skyddsombud.

Vi måste driva en politik som gör det möjligt att ställa om kommunens organisation till att vara mer flexibel och samtidigt behålla kompetensen som behövs inom kommunen. I stället för att sätta medarbetare åt sidan i omställning måste det vara möjligt att säga upp medarbetare på grund av verksamhetens mål och behov, arbetsbrist eller kompetenskrav.

Liberalerna vill att Örebro kommun externt utreder hur vi kan komma tillrätta med övertaligheten inom vissa områden och kompetensbristen på andra. Kommunen har inte resurser till annat än rätt antal medarbetare och med rätt kompetens. Arbetsrätten ses över nationellt och det är viktigt att kommunen hänger med i den utveckling som sker. Vi ska såklart ha kvar de arbetsrättsliga faserna 1 och 2, vid arbetsbrist och omläggning. Men därefter bör vi inte i framtiden sätta människor i omställning, på undantag, till en avbytarbänk ingen vill hämtas in från. Åtminstone inte som en del efter fas 1 och 2.

Fler intraprenader

Liberalerna vill att vi uppmuntrar till fler självstyrande enheter, så kallade intraprenader. Med ansvar kommer resultat. Det handlar om att en skola, eller ett äldreboende, eller en förskola kan bli en egen enhet med egen kontroll över egna resurser och kostnader.

Att bli en intraprenad innebär stora möjligheter till ökad effektivitet, högre kvalitet för örebroarna och bättre arbetsvillkor för kommunens medarbetare. Med mer eget ansvar kommer både engagemang och måluppfyllelse, oavsett om det handlar om ekonomi eller andra resultat.

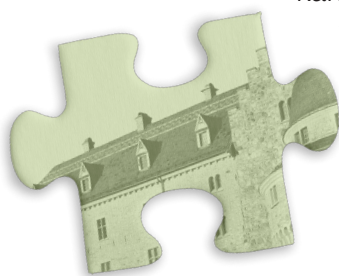
I sakens natur med självstyrande resultatenheter så ska en intraprenad inte tillåtas gå med underskott år efter år. Intraprenaderna ska ha en stark koppling och nära samarbete med områdesförvaltningen som har en stor samlad kunskap för sakområdet. Kommunstyrelseförvaltningen som övergripande centralförvaltning ska inte driva intraprenader.

Ekonomi

Utgifter och kostnadsutveckling år 2025

Vi lämnar år 2024 med fler utmaningar än möjligheter. Vi kommer under år 2025 ha med oss ett underskott och vi kommer inte att främjas av någon högkonjunktur under 2025 heller.

Det är knivigt och känns tufft eftersom vi länge flaggat för att det behövdes en kursändring som inte gjorts. Hade kommunen gjort de förändringar som Liberalerna föreslagit under tio års tid så hade vi haft en mer effektiv organisation och också mer resurser till kärnuppdragets ramar, skola, stöd och omsorg. Liberalerna tycker att försiktighetsprincipen fokuserad på kärnuppdragen samtidigt som samhällsbyggnadsområdet fortsatt, i princip som vanligt, och handlat upp det som de anser behövdes.

För Liberalerna är det tydligt att de stora utmaningarna inte tillräckligt ändrat kommunens styrning. Om vi i vår framtid inte ska vara beroende av statsbidrag måste vi på allvar ta itu med omställningar och prioriteringar. Kommunen har sitt ansvar och staten har sitt. Varje inköpskrona måste värderas

och vändas på hela tiden. Det kommer att innebära att allt alla tycker är viktigt inte ryms inom budget och vi måste komma överens om en tydlig prioriteringsordning.

Omprioriteringar och effektiviseringar

Komplex är bara förnamnet för Örebro kommuns situation. Varken de styrande eller någon oppositionsbudget kan göras exakt eller tillräckligt tydlig för att kunna visa vad som måste göras. Inget budgetförslag håller ett helt år utan behov av revideringar. Statsbidrag kommer och går och omvärldens påverkan är skrivet i stjärnorna.

Vi har bra soliditet med stora tillgångar bundna i framför allt våra bolag med ÖBO i spetsen. Örebro kommuns finansavdelningen är utmärkt skött och det skapar både trygghet och mindre oro.

Men soliditeten är bara ett minne i framtiden om vi inte får ordning på verksamhetsnettot och sköter resultatet av intäkter och kostnader, eller om ÖBO inte klarar av det oroande underhållsbehovet som gungar bolaget mer än på mycket länge.

Omprioriteringar ska ske för att inte ge grundskolan några besparingar. Måluppfyllelsen är inte tillfredsställande, så trots vissa volymminskningar ska utrymmet i ramarna användas till att förbättra resultatet. Liberalerna ser också till att undanta äldreomsorgen och civilsamhället från besparingar.

Effektiviseringar ska ske på styrkedjor, administration, upphandling, outsourcing och mer generellt på central förvaltning. Dessutom omprövar vi den planerade investeringsplanen. Inga onödiga investeringar ska ske under år 2025. Alla investeringar ska garanteras resurser till de driftskostnader de ger upphov till. Nämnderna ska vara de som trycker på startknappen efter uppdaterade behov och konsekvensanalyser. Investeringsbudgeten är innan dess preliminär.

Vi måste från kommunens håll få mer kontroll på kollektivtrafikens kostnader och målresultat för att ta vårt medborgansvar och den del av resurserna som används för detta av kommunalskatten.

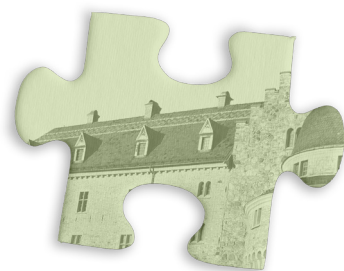
Staten

Statsbidrag är välkomna men en utmaning för kommuner. De bidrag som måste sökas tar tid att söka. De kan också komma plötsligt samt ha en för kort verkställighet. Liberalerna vill se en bättre planering och att de riktade statsbidragen blir mer långsiktiga. Liberalerna vill att staten tar huvudansvaret för stora kostnadsdrivande och nationellt viktiga verksamhetsområden, till exempel skola och LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta). Ansvaret skulle bli tydligare, verksamheternas insatser mer likvärdiga och betalningsansvaret stadigare.

Investeringar och lån

Örebro kommun har för några år sen haft en större befolkningstillväxt. Det har inneburit ett ökat behov av stora investeringar. Vår befolkning är till största delen äldre och barn. Det är en utmaning när dessa två grupper är större än de som arbetar.

Tidigare stor befolkningstillväxt har skapat en stor låneskuld för Örebro kommun. Främst för vårt behov att bygga skolor och äldreomsorg. Örebro kommuns låneskuld ligger över 19 miljarder. Trots stark soliditet så är örebroarna satta i en rejäl skuld. I läget med en dämpad befolkningstillväxt vill inte Liberalerna utöka låneramen mer än nödvändigt och skuldsätta örebroarna mer än

nödvändigt. Vi måste, innan nya spadtag tas, få kontroll på om befintliga lokaler kan ställas om till ny verksamhet. Dessutom mer noggrant se om lokaler kan delas av fler. Vi ska slutföra påbörjade renoveringar.

Inom samhällsbyggnad skenar kostnaderna för underhållet. Underhållsskulden består av belysning, asfalt och rörledningar under mark, med mera. Liberalerna anser att underhållsskulden ska åtgärdas genom att underhållet prioriteras före onödig nybyggnation.

Stor försiktighet ska iakttas när det gäller nya investeringar under år 2025. Vi behöver ställa oss frågan inte bara en eller två gånger; behövs verkligen detta? Liberalerna stoppar eller skjuter på investeringar och därmed minskas konsekvenserna av ökade driftskostnader.

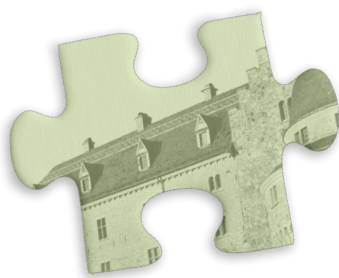
Skatt

I en liberal kommun nås högre skatteintäkter av att det finns fler skattebetalare, inte av att du betalar högre skatt. Varje skattekrona ska noga förvaltas för Örebroarnas räkning.

Liberalerna ser i dagsläget och för år 2025 ingen nytta eller behov av att förändra skatten. Kommunen har fortfarande en för stor kostym som behöver och kan minskas. Med Liberalernas förslag på omställning så finns resurser att flytta till välfärden. Vi föreslår en oförändrad skattesats om 21,35 kronor. Vi ska först göra vår hemläxa innan vi ber örebroarna om mer pengar.

Regionen

Vi måste förbättra samarbetet mellan kommunen och regionen. För att vara rädd om bådas resurser behöver vi säkerställa att dubbelarbete och dubbelansvar inte existerar. När det gäller skatteväxling mellan regionen och kommunen så avser Liberalerna lägga fram förslag om förändrad skatteväxling som bättre prioriterar kommunens grunduppdrag och ökar insyn och möjligheter att möta örebroarnas behov.

LIVSLÅNGT LÄRANDE BÖRJAR MED EN BRA START

Varje människas personliga utveckling är viktig, för den egna personen men också för allas framtid. Personlig utveckling startar redan vid födseln och familjecentralerna behöver fortsätta utvecklas i samarbete med civilsamhället. Liberalerna satsar på ett livslångt lärande som erbjuder alla människor en möjlighet att utvecklas, oavsett var och vem de är. Liberalerna satsar speciellt på förskola och skola.

I Liberalernas skola möts alla elever utifrån deras individuella behov. Både elever med särskild begåvning och elever med behov av särskilt stöd får den stimulans de behöver. Vi vill förstärka så att stöd snabbt sätts in vid behov, utan att specifika

diagnoser behövs. Kunskap och beredskap behöver öka inom skolan så att barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) får rätt undervisning. Rektorer ska ha tillräckliga resurser för att, tillsammans med lärare, kunna avgöra och implementera det stöd som eleven behöver.

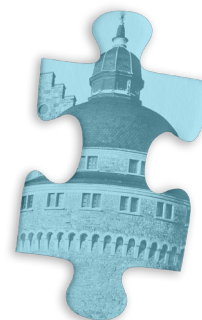
Det kompensatoriska uppdraget är viktigt och nödvändigt. Undervisning, elevhälsa, skolmat samt studie- och yrkesvägledning är alla pusselbitar i att erbjuda likvärdiga möjligheter för alla elever. Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet att nå sin fulla potential.

Kunskapsbyggande och progressivitet står i fokus i Liberalernas skola. Förskola och skola ska ha legitimerade lärare som kan fokusera sin tid till undervisning samt skolledare som har mer tid att leda skolans kunskapsuppdrag. För att nå dit vill vi utöka med fler yrkeskategorier i skolan. Det skapar också utrymme för bättre och tydligare kommunikation mellan lärare och elev samt mellan lärare och vårdnadshavare, något som är avgörande för en lyckad skolgång. Raster och skollunch ingår i den pedagogiska verksamheten och är rektors ansvar. Hela skoldagen ska vara trygg.

Kvaliteten och tillgången på läromedel stärks. Dels genom specifika satsningar på fysiska läromedel som exempelvis skolböcker, men även digitala läromedel ska hålla hög kvalitet. Det är läraren närmast eleven som i hög grad ska kunna påverka vilka läromedel som ska användas för att eleven ska nå målen. Alla skolor ska ha tillgång till skolbibliotek med utbildad bibliotekarie.

Rätten till sitt eget språk är grundläggande för hela individens kraft och möjlighet till utveckling. Det gäller svenska språket, svenskt teckenspråk såväl som modersmål. Alla elever, även de med svenska som andraspråk, ska undervisas av legitimerade lärare. Svenska som andraspråk har samma timantal som ämnet svenska och är inte ett lättare ämne, tvärtom kräver det ofta mer både av lärare och elev.

Valfriheten värnas. Konkurrens och goda exempel gör att fler skolor blir attraktiva. Det är föräldrar/vårdnadshavare som ska bestämma var barnet ska gå i skolan. Vallet av skola gör att intresset för skolgången ökar och möjliggör bättre måluppfyllelse med rätt skola för varje elev. Liberalerna inför rättvisa möjligheter till skoltransport för alla, oavsett skolval. Det ska inte vara en kostnadsfråga att välja skola.

Liberalerna satsar på kultur inom skolan. Genom att introducera eleverna till olika former av kultur ger skolan eleverna möjlighet att utveckla sin kreativitet och självständighet, samt utmana sina tankar och idéer. Kritiskt tänkande och förståelse för andra behöver utvecklas liksom de egna möjligheterna att uttrycka sig på nya och fler sätt.

Elevhälsan stärks inom alla områden, det medicinska, pedagogiska, psykologiska och sociala. Ett särskilt uppdrag är att motverka ungas psykiska ohälsa med riktade satsningar på kompetenshöjande insatser för medarbetarna, men också genom att sänka trösklarna. Det måste bli enklare för eleven att få kontakt och vi vill utöka elevhälsan med digitala mottagningar.

Skolsociala team där samarbetet mellan skola och socialtjänst kan utvecklas införs. I skolsociala team arbetar skola, socialtjänst och polis tillsammans för att stärka förutsättningarna för eleverna att kunna nå målen med utbildningen, för att skapa en lugn och trygg skolmiljö och för att öka elevens närvaro i skolan.

Studie- och yrkesvägledning är avgörande för ungdomars framtid. Liberalerna följer upp den nya organisationen för studie- och yrkesvägledare och fortsätter förstärka och säkra studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan. Vi vill se fler och tidigare möten mellan elev och utbildade studie- och yrkesvägledare.

Den anpassade skolan ska låta varje enskild elev utvecklas och lära sig efter sina unika förutsättningar, så att alla kan delta i och bidra till samhället efter förmåga.

Inom all pedagogisk verksamhet är ledarskapet avgörande. Vi ställer höga krav på rektorer inom Örebro kommun och vi vill ge dem både ökade resurser och mer makt. För att möta högt ställda krav erbjuds fortbildning, god vägledning och bra arbetsvillkor.

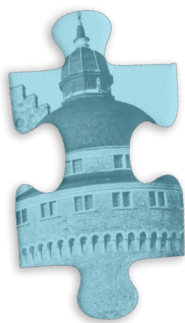
Svenska språket är grundbulten

Tyvärr växer alltför många barn upp med för dåliga kunskaper i det svenska språket. Det måste mötas tidigt. Liberalerna vill att alla föräldrar/vårdnadshavare med barn som fyller tre år får hembesök med information om avgiftsfri förskola som erbjuds från och med höstterminen det år barnet fyller tre år. I förskolan screenas barnen regelbundet för att ge stöd till att utveckla det svenska språket. Målet är att fler barn ska gå i förskolan och få en bra språklig och social grund att stå på.

Alla barn ska kunna läsa och förstå vad de läser då de lämnar årskurs ett. Arbetet med att lära sig det svenska språket fortsätter dock under hela skolgången. Dels genom vanlig undervisning i svenska och svenska som andraspråk men också genom återkommande uppföljning och riktat stöd till de som behöver det.

Säkerhet i skolan

Våra barn och ungdomars trygghet på Örebros skolor måste säkras. Kommunens huvudmannaskap för våra skolor är övergripande. Det betyder att vi också ska vara fullt ansvariga för att skydda våra barn från hot och våld. Vi borde ha kommit längre i denna fråga. Liberalerna är djupt oroliga för vilka förutsättningar vi har som huvudman för att skydda våra elever och medarbetare om de utsätts för hot och våld. Ett stort problem är att det inte finns likvärdigt skalskydd på våra skolor eller handlingsplaner för det likvärdiga skyddet. Liberalerna vill utrusta alla våra skolor med automatiskt yttre skalskydd och larm.

Förskolan

Förskolan i Örebro kommun har under flera år varit ekonomiskt eftersatt, med stora konsekvenser för både barn och pedagoger. Den så viktiga starten för det livslånga lärandet ska fungera bättre. Liberalerna fördelar mer resurser till rektorer och mindre centralt så rätt beslut för varje barn kan fattas snabbare. Barngruppernas storlek minskas för att säkerställa att en god pedagogisk verksamhet kan bedrivas i en trygg miljö.

Förskolans barn ska mötas av behöriga förskollärare. Genom målmedvetna satsningar på löner och arbetsmiljö samt fortbildningsinsatser kommer fler behöriga förskollärare att arbeta inom Örebro kommun. Förskollärares tid ska ägnas åt barnen, kringsysslor och administrativa uppgifter ska utföras av andra yrkeskategorier.

Barnskötare har en given roll vid sidan om förskolläraren. Fler unga ska söka sig till yrket genom aktiva insatser från Örebro kommun, både genom bättre arbetsvillkor men också genom målmedvetna utbildningsinsatser. Barn- och fritidsprogrammet på gymnasiet samt yrkesvux ska marknadsföras bättre samt vid behov stärkas.

Svenska språket är särskilt viktigt att utveckla under de tidiga åren. Språkkrav i svenska införs för all pedagogisk personal inom förskolan. Medarbetare som inte uppnår kraven ska erbjudas utbildning. Alla barn i Örebro kommuns förskolor ges förutsättningar att lära sig svenska.

Professionell barnkultur inom förskolan genomförs, exempelvis genom olika typer av barnföreställningar, konserter och aktiviteter. Samarbetet med den ideella sektorn är extra viktigt inom kulturområdet. Alla förskolebarn ska möta professionell kultur i olika former varje termin.

Färdighetsträning stärks genom satsningar på fortbildning och pedagogiska material. På så vis stärks självförtroendet och självkänslan, kreativiteten och fantasin ökar, fin- och grovmotorik utvecklas och barnet blir bättre förberett för skolan.

Grundskolan

Liberalerna ställer om grundskolan till ett tydligt kunskapsfokus. Genom att i alla led fokusera på kunskap kommer måloppfyllelsen öka. Rektorer är tydliga pedagogiska ledare och lärare ägnar sin tid åt undervisning, för- och efterarbete. Varje yrkesgrupp inom grundskolan är utbildad för sin uppgift och arbetar professionellt inom sitt område. Alla som tillsvidareanställs ska vara utbildade för sin uppgift och de som anställs som lärare ska vara legitimerade.

Liberalerna satsar på lärare och höjer elevpengen, grundtilldelningen som följer varje elev. Rektor ges genom högre elevpeng, mer makt och mandat att snabbt kunna sätta in det stöd eleven behöver. Eleven möts varje dag av legitimerade lärare som bedriver professionell undervisning. Hjälp och stöd utgår efter varje elevs behov och unika förutsättningar av de professioner som behövs. Lärare fokuserar på kunskapsuppdraget och elevhälsoteamet fångar upp andra behov. Centralt skolstöd ska ge extra stöd om skolan behöver ytterligare kompetens inom ett visst område.

På fritidshem behövs fler lärare med legitimation och behörighet för undervisning i fritidshem. De kompletteras med fritidspedagoger och barnskötare. På fritidshemmen erbjuds en viktig och värdefull vistelse för barn från förskoleklass och uppåt. Liberalerna satsar på en trygg miljö där läxhjälp och mellanmål är en del av aktiviteterna.

Förskoleklass till årskurs 3

Det är starten som är viktigast. Här läggs grunden till både trygghet och studielust. Resurser tillsätts som möjliggör ett maxtak om tjugo elever i förskoleklass och årskurs 1-3. Fler förskollärare och speciallärare anställs för att se till att varje elev möts av rätt undervisning. Små barn ges stora ytor, äldre barn får vidgade vyer. Liberalerna sätter in stora resurser så att alla flickor och pojkar hinns med. Varje barn ska mötas varje dag och läsas av, av sina lärare. Det ska finnas både tid och kompetens att kartlägga alla elevers behov.

Knäcka läskoden är avgörande för ett barns hela studiegång och även framtida möjligheter i det svenska samhället. Vi inför en garanti att alla barn i grundskolan ska kunna läsa efter årskurs ett. Stöd och undervisning ges så alla barn kan läsa då de lämnar årskurs 1. Detta är ett komplement till den garanti för tidiga stödinsatser som redan finns i skollagen.

”Tillsammans för alla barns bästa”, TABB, ska utvecklas vidare med familjestödare på fler F-3-skolor än idag. Det är ett förebyggande och främjande arbete som ger trygghet för barnen och också för föräldrar/vårdnadshavare att få möjlighet till daglig kontakt vid behov.

Årskurs 4 till 6

Under mellanstadieåren ökar kunskapsklyftorna. Skillnaden mellan elever från studievana och studieovana hem ökar och fler barn får ökat behov av stöd. Detta är också en period där eleverna får möta fler nya ämnen och förbereds för högstadiets krav. I årskurs 6 får de flesta eleverna betyg för första gången. Förpuberteten och stora skillnader i mognad kräver specifika kunskaper och att alla elever möts individuellt av de professioner de behöver. För att bättre hinna med att utveckla varje elev tillförs resurser så ett maxtak om tjugofem elever i varje klass möjliggörs.

Årskurs 7 till 9

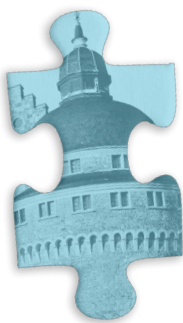
Högstadiet avslutar den obligatoriska skolan. Eleven ska i årskurs 9 vara redo för vidare studier på gymnasiet. Stressen kan vara stor och resurser avsätts för bättre vägledning. Utbildade studie- och yrkesvägledare ska ha flera vägledande samtal under högstadiet, samtal som kan ha påbörjats redan under mellanstadiet.

Förutom fler ämnen i skolan samt kommande betyg händer så mycket mer för eleven under dessa år. Sammantaget kan det leda till ökad stress och risk för psykisk ohälsa. Det möts med riktade satsningar som beskrivits tidigare i budgeten.

För att alla elever ska nå målen avsätts resurser till ett målmedvetet arbete. Läromedel, undervisningens kvalitet och mindre klasser är bara några av de satsningar Liberalerna gör. Vi ställer höga krav på rektorer, lärare och andra som möter eleven. Men vi ställer också krav på eleven, som tillsammans med vårdnadshavare måste ta sitt ansvar för sin egen framtid. Vi sänker inga krav för att nå godkända betyg, däremot erbjuds varje elev stöd och möjlighet att nå dem. Därmed grundlägger vi goda framtidsmöjligheter för varje individ.

Gymnasieskolan

Liberalernas gymnasieskola har både bredd och spets där ett stort utbildningsutbud erbjuder många yrkes- och högskoleförberedande program. Alla utbildningar håller hög kvalitet där ungdomar blir redo för nästa steg i livet. Individuellt synsätt präglar både lärare och organisation. Gymnasieskolan ger goda förutsättningar för elever att under eget ansvar lyckas.

Inom gymnasieskolan anställs fler yrkeskategorier. Lärarna tar det pedagogiska ansvaret och lägger mer tid och energi på undervisningen. Andra yrkesgrupper tar över sådant som idag tar tid från läraren att vara just lärare.

Det egna ansvaret växer med åldern och gymnasiet är bryggan mellan barn och vuxen. Ungdomsperioden kan vara turbulent och elevhälsan spelar ofta en stor roll för många av eleverna. Den psykiska ohälsan motverkas och trösklarna in till vården sänks genom att möjliggöra kontakt via digitala mottagningar. Trygghetsteam är en självklar del av arbetet på alla skolor för att främja likabehandling och motverka all form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Lärlingsutbildningar införs. Genom lärlingsutbildningar ges fler möjlighet att nå ett yrke. Lärlingsutbildning ska vara ett alternativ till gymnasieskolans yrkesprogram för hantverksyrken där undervisningen i huvudsak är förlagd ute på företagen.

Vuxenutbildningen

För att skapa en sammanhållen och integrerad kommun där alla kommer i innanförskap krävs att vi ser kommunen som en helhet. Politiken måste bygga på att alla människor i hela Örebro kommun har förmåga att forma sin framtid efter egna förutsättningar. Kunskap utgör den viktigaste nyckeln för en framtid som innehåller frihet och egenmakt. Ett livslångt lärande är avgörande för att inte hamna i ett utanförskap.

Vuxenutbildningen (Komvux) är för dem som efter 20 års ålder vill skaffa sig mer kunskaper eller ett nytt yrke. Liberalerna satsar på kommunala utbildningar som ska vara breda och anpassade till möjligheten att få ett arbete. Lärlingsutbildningar samt utbildningsplatser inom bristyrken prioriteras.

Örebro kommun ska ständigt utveckla ett breddat samarbete, med näringslivet, arbetsförmedlingen och andra aktörer för att tillgängliggöra utbildningar grundat på marknadens behov. Våra skolor och dess studie- och yrkesvägledare måste ha regelbunden kontakt och stor kunskap om och med arbetslivets aktörer.

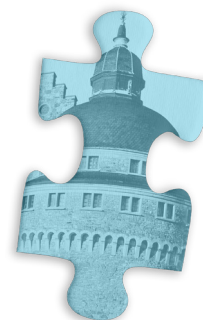
Vi har en stor kompetensbrist inom vissa områden, därför är det viktigt att ta vara på möjligheten inom den utbyggda Komvux och yrkeshögskola som det nu även ges nya statliga pengar till. Liberalerna vill ge möjligheter till fler yrkesutbildningar med inriktning mot den gröna omställningen, där vi ser en del av framtidens och även nutidens jobb. Yrkesutbildningarna är också fortsatt viktiga inom bristyrken.

SFI

För nyanlända införs snabbare validering av tidigare kunskaper samt bättre möjligheter att snabbt komma ut i arbete. Samhällskunskap med fokus på det svenska samhället införs som obligatorisk kurs. Att förstå det svenska samhället med lagar och regler skapar bättre förutsättningar för integration. Detta kombineras med studier i svenska. Det svenska språket är nyckeln för att komma in i det svenska samhället.

Liberalerna organiserar en individanpassad SFI där det följer med tydliga krav. Studier sker på den nivå och i den takt som är så snabb som möjligt för varje individ så att tiden inom SFI blir kort och effektiv.

Förutom SFI är praktik, samtalsgrupper eller arbetsplatser utmärkta sätt att lära sig svenska och bli en del av det svenska samhället. Svenska språket är grund-

läggande för att kunna göra den resan. Målet är att nya örebroare snabbare ska komma ut i arbetsliv och samhälle. I Örebro kommun, både inom kommunen men också inom näringslivet, finns behov av arbetskraft och en fungerande introduktion, validering och SFI-utbildning är en investering i den lokala arbetsmarknaden. SFI kan läggas ut till upphandling för att kunna nå bättre och bredare resultat.

Livslångt lärande

Utbildning och lärande är nyckeln till framtiden. Sammanfattning av Liberalernas viktigaste mål och satsningar för att ge alla örebroare nycklarna till framtiden.

Mål och satsningar

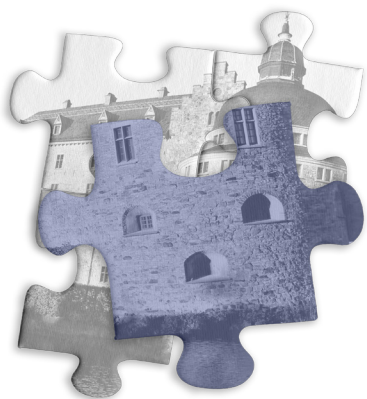
- Inga ytterligare sparkrav på livslångt lärande för år 2025. Vi har inte råd!
- Screena alla treåringar i förskolan för att sätta in rätt stöd
- Minska klasstorlekarna i F-6
- Tillgång till skolbibliotekarie och skolbibliotek på alla skolor
- Öka resurserna till skolmaten för F-9
- Öka resurserna till elevhälsan och studie- och yrkesvägledning
- Likvärdig skoltransport till alla elever enligt avståndstabellen, oavsett val av skola
- Utöka antalet utbildningar och platser till yrkesgymnasium
- Utöka validering på Vuxam för att bättre möta kompetensbehov
- Skapa Sveriges bästa SFI utbildning i svenska språket

Bättre livslångt lärande

- vill Liberalerna uppnå genom 122 nya miljoner kronor.

Ramarna återfinns innan slutordet.

ETT VÄRDIGT LIV, HELA LIVET

Välfärden ska stötta och lyfta. Vi ska gemensamt ta ansvar för varandra och komma överens om vad välfärdsuppdraget består av. Med en kostnadsutveckling som inte balanserar med skatteunderlaget måste vi utreda hur brett och djupt välfärdsuppdraget ska vara.

Behovsstyrning är en viktig del eftersom alla inte har samma behov och vi måste också kunna ge varje individ en möjlighet att välja där det är möjligt. Det är viktigt att kommunen arbetar för att utöka trygghetsplatser, seniorboenden för att möta behoven i livets olika skeden samt underlätta för social gemenskap.

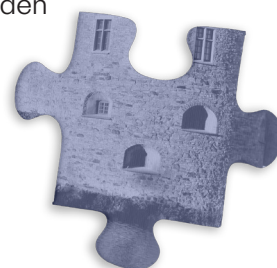
Utrymme för chefer och medarbetare närmast stödmottagaren att prioritera är ett måste. Genom en bra välfärd ser vi till att varje människa får chans att forma och utveckla sitt liv mot egenförsörjning och egenmakt. En förutsättning för ett aktivt liv är en fungerande kollektivtrafik. Flextrafiken är och har varit mycket bra och ska både återinföras och utvecklas som alternativ till den ordinarie busstrafiken. I ett liberalt Örebro ges bättre förutsättningar för civilsamhället att bidra. För de som har behov ska färdtjänsten finnas tillgänglig. Det kräver ett flertal förbättringar, bland annat kortare svarstider och större möjligheterna att styra tiderna för färdtjänst.

Åldrandet ska inte ses som intåget i en grå kollektivism. Meningsfull sysselsättning i form av arbete, kultur, intellektuell stimulans, socialt umgänge och fysisk aktivitet har stor betydelse för att ge oss ett friskt åldrande. Omställningen till en god och nära vård syftar till att patienter och anhöriga ska känna sig delaktiga i hälso- och sjukvården och att vården ska vara lättillgänglig och ges med god kontinuitet. Detta ställer stora krav på kommunen och regionen att samverka. En viktig del i att kunna möta alla örebroare som är behov av kommunal hälso- och sjukvård är att arbeta fram en ersättningsmodell kopplad till antalet patienter, något som idag saknas.

Årsrika i centrum

Valet av omsorgsgivare ska vara en fråga för individen, det vill säga örebroaren och inte kommunen. Örebroarnas pengar, örebroarnas val. Lagen om valfrihet (LOV) ger örebroarna möjlighet att välja den som ska ge omsorg eller service. Du ska ha rätt att välja ditt boende eller omsorg så långt det bara är möjligt. Vi gör ingen skillnad på huvudmannaskap. Det är kvaliteten på omsorgen, vården och boendet, som är avgörande. Fusk och misskötsamhet ska omgående beivras. Därför är det viktigt att både kommunen och externa utförare granskas av en extern och oberoende aktör. Örebro kommun behöver både fler vårdboendeplatser, trygghetsplatser, seniorboende och LSS-boenden för att möta behoven i livets olika skeden samt underlätta för social gemenskap.

Det finns stora utmaningar inom hemvården. En av flera identifierade brister är kontinuitet för vårdtagaren. Under 14 dagar möter en vårdtagare i snitt 18 olika medarbetare i Örebro kommun, vilket för Liberalerna är både oacceptabelt och orimligt. För att skapa trygghet och kvalitet behöver omsorgstagaren och om-

sorgspersonalen bygga en relation. Liberalerna menar att utgångspunkten ska vara omsorgstagaren. Omsorgen/vården ska vara personcentrerad. Därför anser vi att antalet olika medarbetare en vårdtagare möter ska halveras.

Liberalerna anser att kommunen aktivt ska arbeta för att höja kompetensen på alla anställda inom kommunens äldreomsorg samtidigt som vi ska bli bättre på att använda den kompetens vi har på rätt sätt. För att uppnå det behöver vi på ett mer effektivt sätt arbeta med digitalisering och automatisering av biståndsbeslut och dokumentation. Tiden som exempelvis en sjuksköterska arbetar patientnära är för låg och måste höjas. När det kommer till utbildningsnivå anser Liberalerna att undersköterskeutbildning eller motsvarande ska vara utgångspunkten för att komma i fråga för en anställning. Eventuella undantag från detta kan ske om personen besitter andra kvalifikationer som verksamheten har behov av.

En grundförutsättning är språket

Förutom ökade ambitioner inom utbildningsområdet måste kraven på goda svensk-kunskaper höjas. Det finns idag medarbetare som har svårt att göra sig förstådda eller som inte fullt ut förstår instruktioner. En god kommunikation är en grundförutsättning för trygghet och tillit i omsorgen. Även dokumentationskraven inom omsorgen kräver språkkunskaper och att man kan dokumentera på ett begripligt sätt. Här krävs en insats kring lathundar och mallar för att förenkla och frigöra tid som ger mer tid med omsorgstagaren.

Örebro har utropat sig till Europas teckenspråkshuvudstad vilket innebär att vi har ett ansvar för att tidigt i vårdplaneringen erbjuda möjligheter att använda sitt språk i den specifika vård-situationen. Liberalerna ser gärna att fler äldreboenden har flerspråkiga medarbetare. När vi åldras minskar inte sällan möjligheten att ta till sig information på andra språk än modersmå-let. Första generationen sverigefinnar är ett exempel på en grupp med behov av att kunna leva på sitt första språk när de behöver omsorg.

Äldrekommission

Örebro kommun brottas med stora utmaningar inom äldreomsorgen. De årsrika känner sig ofta inte inkluderade i omsorgen. Örebro kommun lappar och lagar istället för att skapa en framtidsvision. Detta förhållningssätt bidrar inte till en verksamhet där äldre känner trygghet, värdighet och där självbestämmandet uppmuntras. Liberalerna anser också att kommunen måste förbättra sitt arbete mot välfärdsbrott och brott mot äldre. Liberalerna vill att en äldrekommission ska tillsättas som har till sin uppgift att synliggöra strukturella brister och ta fram fakta men också lägga fram konkreta förslag med våra äldre i fokus och hur välfärdsbrott ska bekämpas. Äldrekommissionen ska vara forskningsbaserad, framåtblickande och bidra med kunskap och idéer som kan leda till utveckling och förbättring för örebroarna.

Socialtjänst

Människor som är i nöd och inte längre klarar sig på egen hand ska kunna få hjälp av samhäl-let. Socialtjänsten fyller här en viktig funktion. Människor i utanförskap ska få kvalifi-cerad hjälp och stöd för att snabbare komma ur sitt utanförskap. Både individen och samhället tjänar på detta. När behoven är större än resurserna blir det än mer viktigt att arbeta effektivt och att varje skattekrona används med eftertanke och klokhet. Ökat samarbete internt i kommunen kan vara ett sätt att använda begränsade resurser på ett mer effektivt sätt.

Framtiden kommer att ställa än högre krav också på samarbete externt med till exempel sjukvården. Det är av största vikt att förbättra kvaliteten på socialtjänstens tjänster. Det krävs ett personcentrerat angreppssätt, där personcentreringen möjliggör individanpassade lösningar.

Rätten till tak över huvudet

Vi ska vara ett välfärdsland, starkt nog att se till att ingen människa ska behöva sova på gatan. Liberalerna anser därför att Örebro kommun ska införa en "tak över huvudet-garanti" där civilsamhället ska vara en naturlig samarbetspartner. Vi vill utreda om vi kan utöka verksamheten dagtid för denna målgrupp genom omfördelning av resurser. Det kan bli ett nollsummespel när vi slipper kostnader på annat håll. Något som inte endast är till gagn för den specifika målgruppen hemlösa utan också är allmänt trygghetsskapande för kommunen i sin helhet. Liberalerna vill därför utöka anslaget till civilsamhället och därmed ge dem möjligheter att utveckla en effektiv verksamhet med hög kvalitet och stöd till de mest utsatta.

Rätt till frihet

Varje år drabbas kvinnor, män och unga människor av våld i nära relationer. Vi liberaler anser att mer måste göras för att dels motverka våld men också för att möta den som blivit utsatt för våld i nära relationer. Liberalerna vill att "Centrum mot våld i nära relation" ska tillföras mer resurser för att säkerställa att arbetet mot våld får den bredd och fokus det behöver. Öppen ingång ska återinföras för den som söker hjälp. Du ska kunna gå direkt in och be om hjälp. Liberalerna vill också ge ett utökat uppdrag och förstärka med en barnpedagog/kurator för de barn som följer med en vårdnadshavare/förälder.

Idag har Örebro kommun i samarbete med Kvinnohuset möjlighet att skydda kvinnor som blir utsatta för våld i nära relation. Däremot har kommunen inget samarbete med civilsamhället eller egen möjlighet att skydda män som blir drabbade av våld i nära relation. Liberalerna vill, men i samarbete med andra kommuner, inrätta ett skyddat boende för våldsutsatta. Det krävs också bättre kunskap i hela kommunens verksamhet för att kunna möta och fånga upp denna målgrupp.

Hedersrelaterat hot och våld

Hedersvåld och förtryck är en smärtsam realitet som upprätthåller orättvisor och begränsar individens frihet och värdighet. Det är en allvarlig kränkning av mänskliga rättigheter och måste bekämpas med full kraft. Att förtrycka någon är en oacceptabel form av kontroll och måste mötas med nolltolerans från samhällets sida. Liberalerna anser att kommunen måste höja sin ambitionsnivå rejält, i detta avseende.

Skolan och socialtjänsten har ett stort ansvar.

Socialtjänsten ska både ge stöd och hjälp till de som utsätts för hedersvåld och förtryck. De kan också agera genom att ansöka om utreseförbud om det finns en påtaglig risk för att ett barn förs utomlands för att ingå barnäktenskap eller könsstympas.

Liberalerna vill att socialtjänsten och skolan stärker sitt arbete mot hedersvåld och förtryck bland annat genom att arbeta fram en informationskampanj riktad till både elever och skolpersonal. Det är också viktigt att arbetet mot våld i nära relationer och arbetet mot hedersvåld och förtryck genomsyrar alla verksamheter. Därför vill Liberalerna att det tas fram ny handlingsplan för respektive område.

Framtidens socialtjänst

Socialtjänsten ska vara tillgänglig för alla oavsett socioekonomisk bakgrund eller etnisk tillhörighet. Liberalerna tror att det finns utrymme för att utveckla en mer inkluderande och kulturellt medveten socialtjänst som i högre grad tar hänsyn till olika behov och erfarenheter. En viktig del i detta arbete är att utveckla socialkontoret i Vivalla och även upprätta socialkontor i fler områden. Därför vill Liberalerna utreda hur och var fler socialkontor skulle vara gynnsamt för medborgarna. Det finns också goda skäl att överväga en samlokalisering med polismyndigheten och ge ökat fokus på att förbättra samarbetet med skolan. Detta samarbete gagnar både det förebyggande och det behandlande perspektivet.

Vi behöver se över hur vi kan underlätta socialsekreterarnas möjligheter att utföra sitt arbete. För att uppnå detta kan det krävas dels att det tillförs ekonomiska medel och dels att arbetsmiljön förbättras. Mer resurser kan bidra i detta avseende men det behövs också ökat fokus på regelbunden vidareutbildning för denna kvalificerade yrkesgrupp. Tyvärr drabbas socialsekreterarna av en ökad hotbild, relaterat till deras tjänsteutövning. Detta är helt oacceptabelt. Arbetsgivare och rättsvårdande myndigheter måste på alla sätt bidra till att skapa trygghet för socialsekreterarna att utföra sitt arbete.

Funktionsnedsättningar

Alla ska kunna förverkliga sig själva, oavsett vilken funktionsnedsättning man har. Funktionsnedsättningar kan göra det svårt att vara med i samhället på lika villkor. Det kan gälla tillgänglighet, rätt till arbete eller långsiktighet i olika stöd.

Liberalerna, som var initiativtagare till LSS-lagen, anser att det är en de viktigaste frihetsreformerna då den gett människor utan stor frihet och rörelse möjlighet att få stöd i sin vardag. Det är viktigt att Örebro kommun tillförsäkrar att det finns tryggt och rättvist assistansstöd, särskilt boende och daglig verksamhet. Vi behöver öka antalet LSS-boenden; gruppboenden och servicebostäder samt utöka daglig verksamhet. Örebro kommun bör också införa en boendeform som möjliggör för individer att träna upp den egna förmågan. Det handlar om att bli så självständig som möjligt med hjälp, stöttning och motivation. Idag finns en risk att de boendeformer som finns fungerar som en inlåsnings effekt där individens resurser att klara sig själv inte bejakas.

Kvaliteten och rätten att välja utförare är viktig. En viktig åtgärd för att komma till rätta med kompetensbristen är att alla medarbetare ska vara utbildade inom LSS-lagstiftningen. Att säkerställa att alla medarbetare har tillräcklig kompetens är både nödvändigt och livsavgörande. Medarbetare på LSS-boenden och daglig verksamhet ska också ha kunskap om lågaffektivt bemötande. Detta för att undvika konfrontation och icke nödvändiga tvångs och begränsningsåtgärder.

För de som bor i gruppboenden ska det finnas bra möjligheter till aktiviteter efter eget önskemål. Daglig verksamhet ska vara meningsfull och gärna ske i samverkan med företag, ideell sektor eller andra organisationer. Det är nödvändigt att kommunen aktivt arbetar för att företag ska se möjligheter och styrkan med denna typ av verksamhet. En viktig del inom daglig verksamhet är att sträva och arbeta för att personerna kommer ut i det ordinarie arbetslivet. Liberalerna vill se en långsiktig plan för hur habiliteringsersättningen ska kunna höjas. Liberalerna vill att personer i daglig verksamhet inte ska omfattas av neddragningar i färdtjänsten.

Örebro kommun har infört en rutin om att alla nyanställda medarbetare inom LSS och äldreomsorg ska lämna utdrag ur belastningsregistret, dock är daglig verksamhet ej inkluderad. Liberalerna vill att rutinen också ska gälla för medarbetare inom daglig verksamhet.

Överförmyndare

Överförmyndarnämnden har ett otroligt viktigt uppdrag. En god man eller förvaltare finns där för att hjälpa den som inte själv helt klarar av de ekonomiska och juridiska kraven. Det är viktigt att kommunen ser till att detta sköts rättssäkert och att rutinerna är hundraprocentiga. Gode män och förvaltare ska ständigt utvärderas, stödjas och rekryteras för att tillgodose de behov som finns.

Att ta sig an ett uppdrag som god man är en insats för den enskilda, men det är också en samhällsinsats. Samhället behöver fler människor som ställer upp för en annan människa. För en liberal är civilsamhället en grundbult i samhället. Örebro kommun har ett stort ansvar att vägleda och stötta de medborgare som valt att åta sig uppdraget som god man. Liberalerna anser att kommunikationen och stöttningen av de gode män som antagit ett uppdrag måste förbättras. Kommunens verksamhet ska finnas till för medborgarna inte tvärtom. Till exempel måste det bli enklare att nå överförmyndaren.

ETT VÄRDIGT LIV, HELA LIVET

Rätten till ett värdigt livet hela livet är centralt inom liberalismen.

Sammanfattning av Liberalernas viktigaste mål och satsningar för att ge alla örebroare en fungerande välfärd med likvärdiga förutsättningar till både ett gott liv och mer frihet.

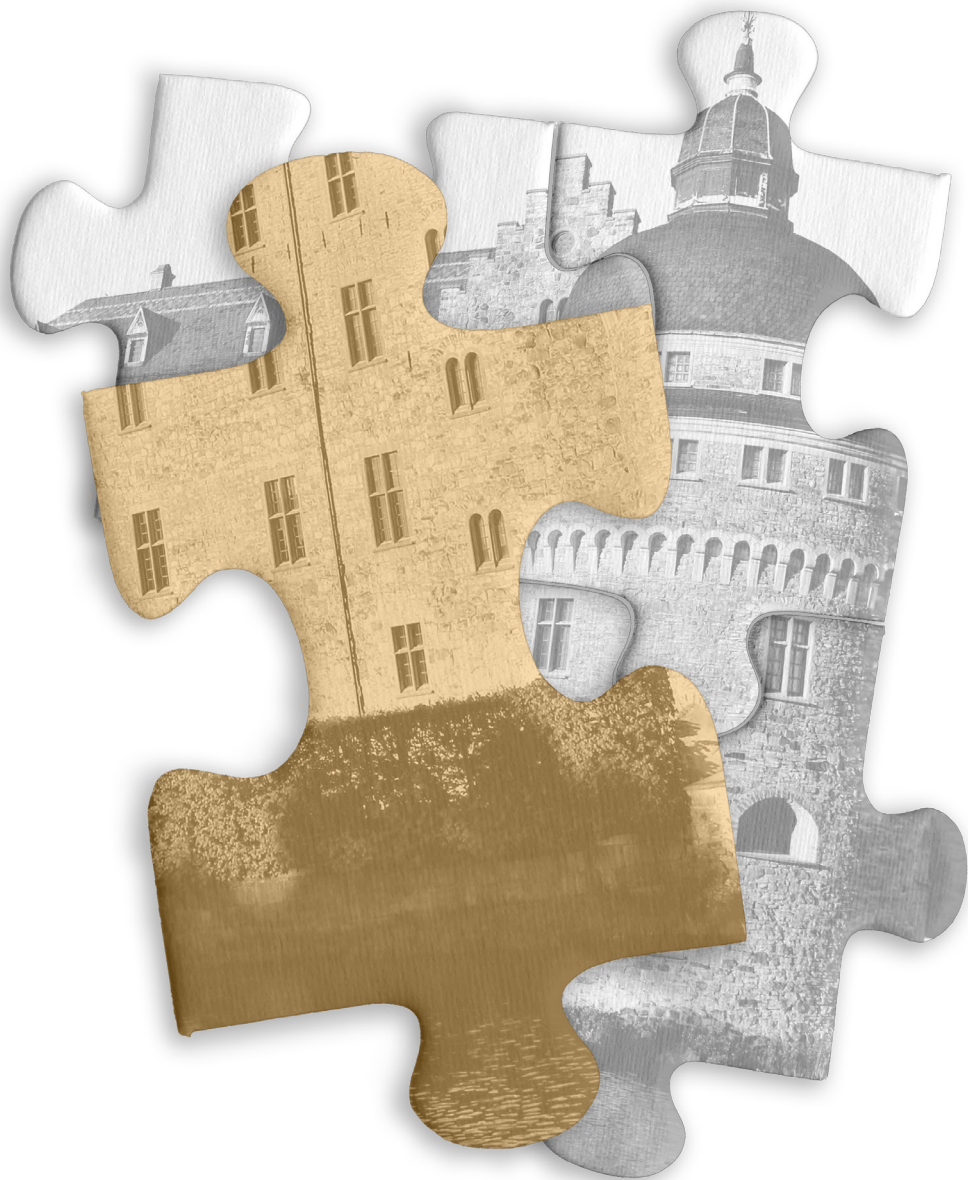
Mål och satsningar

- Inga ytterligare sparkrav för år 2025
- Förbättra marginalerna i vård och omsorg
- Våra omsorgstagare ska möta samma medarbetare i högre utsträckning
- Förstärka hemsjukvården
- Språksatsning inom äldreomsorgen
- Ge uppdrag att ta fram en plan för höjning av habiliteringsersättning
- Ta fram en handlingsplan för hedersrelaterat våld och förtryck
- Skapa en ny handlingsplan för våld i nära relationer
- Centrum i våld i närrelationer ska skapa en öppen ingång
- Anställa en barnpedagog på Centrum för våld i nära relation
- Införa en "Tak över huvudgaranti"
- Återinföra och utveckla flextrafiken.
- Utreda införande av fler socialkontor

Bättre värdigt liv, hela livet

- vill Liberalerna uppnå genom 65 nya miljoner till social välfärd.

Ramarna återfinns innan slutordet.

HÅLLBAR SAMHÄLLSBYGGNAD

Ett hållbart samhällsbygge ska skapa förutsättningarna för människor att leva och välfärden att utvecklas.

Kommunens samhällsbygge ska möjliggöra att alla som bor, rör sig och driver verksamhet ska kunna göra det. Örebro behöver ett starkt näringsliv och till dem som driver det ska kommunen vara en "möjliggörare".

Örebro kommuns infrastruktur ska rymma ett myller av människor och transporter som rör sig smidigt och tryggt. Det ska finnas utrymme för såväl bostäder med boenden av olika slag som till en aktiv fritid.

Örebro kommun ska också vara en framgångskommun när det gäller klimat- och miljöarbetet.

Ta ansvar och samarbeta

Liberalerna prioriterar att först underhålla och renovera det vi redan har i stället för nya onödiga investeringar som medför ännu mer drifts- och underhållskostnader. Varje satsad krona vi "lånar" av örebroarna ska vara noga vägd på våg och kunna transparent följas av medborgarna.

Kommunen ska vara en medspelare till näringsliv, organisationer och enskilda. Kommunen ska också vara en katalysator som bygger det privata aktörer inte alltid gör. Kommun ska ha kompetens att möta alla olika samhällsaktörer med ett fokus på tydligt, snabbt och servicevänligt bemötande. Kommunen ska inte bedriva illojal konkurrens med andra samhällsbyggare.

För att behålla kontinuitet och kompetent personal, som är ett måste för att professionellt, snabbt och respektfullt samarbete med alla, måste kommunen bli en bättre och mer attraktiv arbetsgivare.

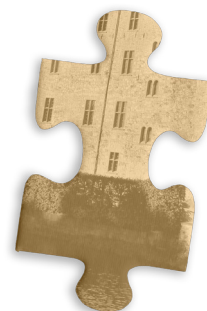
Hela Örebro kommun ska leva och bindas ihop. Örebro är inte bara tre kilometer från slottet, det är så mycket mer. Vi har villaområden nära city, vi har stora bostadsområden lite längre ifrån och vi har landsbygd. Alla är viktiga delar för helheten. Utan landsbygd hotas vår livsmedelsförsörjning och därmed vår framtid. Det är därför av största vikt att alla, oavsett var de bor eller arbetar, kan ta del av hela Örebro på ett smidigt sätt och med livskvalitet.

Bygg och Miljö

Parker och grönytor

Liberalerna bevarar parker och grönytor, speciellt i högt exploaterade områden. För lika väl som att de som bor på landsbygden behöver service, skolor och annat, behöver stadsborna grönytor för hälsan, stimulans och rekreation. Dessutom bidrar gröna ytor till renare luft och en svalare stad.

Vi tror på att bygga högt med eftertanke och estetik i fokus men också på att hela Örebro stadsområde måste utökas. Boendeformer måste i allt väsentligt utvecklas och betydligt fler friliggande tomter för småhus ska skapas.

Kommunens ytor ska utvecklas med blandad bebyggelse för olika verksamheter och boendeformer. En viktig avvägning är att i möjligaste mån ej bebygga bördig jordbruksmark utan att i första hand planera byggnation på annan mark, eller i sista hand mindre bördig jordbruksmark. Detta är en balansgång vi måste klara av för att utveckla Örebro.

Barn och ungas möjligheter till bästa möjliga utveckling i hela Örebro är för Liberalerna väldigt viktigt. Därför ska förskole- och skolgårdar utformas kreativt så att de inbjuder till lek och rörelse, vilket bland annat stimulerar barns fysiska och psykiska utveckling.

Du ska kunna bo på landet från dina första år i livet till det sista.

Trygghet

Liberalerna satsar på åtgärder för en tryggare kommun och för att förebygga brott. Vi ser behov av ett tryggare samhälle, både socialt och tekniskt. Miljön i och runt stadens tunnlår, gång- och cykelstråk måste förbättras. Liberalerna vill att både bra miljö, energieffektiv belysning och modern teknik ska utredas i all planering för att göra Örebro tryggare. Vi ska också ansöka om att utöka med fler paragraf 3-områden i Örebro kommun för patrullerande ordningsvakter. Vi är för polisens satsningar med trygghetskameror för att ett brott eller skadegörelse ska kunna stoppas. När det gäller visuella kameror i kommunens verksamhet och lokaler har Liberalerna en restriktiv hållning. Behovet av kameraåtgärder i till exempel skolans lokaler ska grundas sig på forskning, evidens och i noga balans med barn och ungdomars integritet.

Infrastruktur

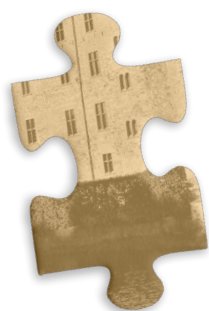
Liberalerna vill att Örebro kommun ska byggas med en infrastruktur som ger alla örebroare tillgång till hela Örebro, även landsbygden. Örebro behöver därmed en väg och gatustruktur som inrymmer alla fordonslag och som inte diskriminerar något.

Örebro ska ha en bred kollektivtrafik för alla, och vi återinför och utvecklar Flextrafiken. Liberalerna prioriterar de som är begränsade till kollektivtrafik, till exempel årsrika och rörelsehindrade. Därför behövs också olika slags kollektivtrafik, inte bara snabbussar.

Tillgängligheten till laddstolpar ska öka. Vid nybyggnation är det viktigt med planering så det blir en klok spridning av var laddinfrastrukturen byggs. Det är också viktigt att beräkna mängden laddstolpar efter antalet lägenheter/boenden så det finns laddmöjligheter i tillräcklig omfattning i nya områden.

Vi tror inte heller på förnekelsen av bilar som i dag sker, vi ser att Örebromodellen och parkeringsnormen är hinder för den utveckling som faktiskt sker. Att bygga bostäder med underskott på parkeringar skapar bara kaos och irritation. Detta vill vi ändra så det verkliga behovet tas i beaktande och skapar bra möjligheter för människor och deras vardag.

Infrastrukturen ska byggas ut och fortsätta utvecklas. Den ska inte förtätas bort för då omöjliggör man en stad i utveckling. Gång, cykel, bil och kollektivtrafik ska i det liberala Örebro leva i harmoni där man beaktar på faktisk data det behov som finns och som verkligheten speglar.

Teknik och Service

Service till medborgare och näringsliv

Kommunen ska hålla hög service gentemot örebroarnas behov. Örebro ska vara framkomligt för alla oavsett medborgarnas möjlighet att röra sig. Både för boendet och näringslivet behövs god framkomlighet, tillräckligt med parkeringar och stora

ytor för aktiviteter och möten. Liberalerna prioriterar säker framkomlighet både sommar som vinter. Detta prioriterar vi före estetiska, men onödiga vägomläggningar och en förtätning/förträngning av innerstadens infrastruktur.

Alla medborgare har rätt till de inbetalda medel i form av skatt och rätten till att det går till områden för drift och skötsel. Vi vill inte se att man "omprioriterar" tex skötsel av parker, grönstråk pga att man inte har råd. Då har man enligt oss prioriterat fel från start. Vi vill omstarta kommunens sätt att tänka, vi ska ta hand om det vi redan har till ansvar och inte släppa det vind för våg och sedan påstå att man låter gräset växa i sådan mängd att det skapar trafikfara och sedan säga att det är för den biologiska mångfalden.

Liberalerna förbättrar förutsättningarna för att medborgarna, på ett smartare sätt, ska kunna följa sina anmälda fel till kommunens olika system som individen är kopplad till, som exempelvis vatten och avloppsanläggningar. Det läckage som i dag finns i VA-nätet måste stoppas och det går inte längre att lappa och laga, vi prioriterar underhåll före alla nyinvesteringar som inte har en faktisk nytta för medborgaren.

Underhållsbehovet

Under många år har ett stort eftersatt underhåll uppstått. Vi ska planera bättre för att undvika akuta avbrott. Målet är bättre framförhållning. Då undviks att gator rivs upp två eller tre gånger. Vi prioriterar att laga gator som är i dåligt skick, framför att projektera för större ombyggnationer och skönhetsingrepp både centralt och på landsbygden.

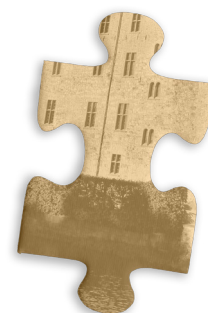
Vi ska utreda större infrastrukturella förbättringar för att minska de problem som upplevs nu men som också förväntas komma. För att lyckas måste vi titta bredare över hela Örebros yta. Vi avser flytta tung trafik och tåg ut ur stadskärnan och leda annan trafik bättre. Det måste finnas förutsättningar till smidigare trafik och ett fossilfritt transportsätt. Örebro växer och därför vill Liberalerna säkra att alla trafikslag har möjlighet att finnas inom Örebro kommuns gatunät, men inte nödvändigtvis alla trafikslag på alla gator.

Örebro kommun lider av ett eftersatt underhåll av asfaltbeläggning. Potthålsgaranti finns, men under den senaste tiden har detta eftersatts. Inte sällan på grund av personalbrist eller politiska prioriteringar. Detta är inte alltid förenat med höga kostnader utan skulle hinna projekteras om fokus flyttades. Liberalerna ger teknik- och servicenämnden budgetförutsättningar samt uppdrag att utreda vägnätets kondition. Det ska utredas om det material som används har valts för att det är bäst för ändamålen. Alternativa material kan öppna nya möjligheter för att öka hållbarhet och förenklad service.

Örebro kommuns vatten- och avloppsledning byggs successivt ut och förnyas vilket är positivt. Vi anser dock att underskottet, som skapats under många år, inte ska rendera chockhöjningar av VA-taxan. Så långt det är möjligt ska detta finansieras inom befintlig budget genom omfördelningar och nya prioriteringar. På längre sikt behöver Örebro kommun genomföra ett större arbete rörande utbyte av befintligt ledningssystem för att spara vatten, tid och för att kunna hålla avgifterna på en rimlig nivå. För att hålla ihop frågan om Örebro kommuns vatten behöver vi säkra upp så att personal med kompetens finns inom området.

Alla investeringar driver driftskostnader

Det finns verksamhet under verksamhetsområdet samhällsbyggnad där det skett investeringar som saknat täckning för driftens kostnadskonsekvenser. Det betyder att det har byggts upp ett ackumulerat underskott. Vi i Liberalerna anser att detta måste uppmärksammas och att resurser bör tillskjutas för att komma till rätta

med kostnader som finns, men som inte tagits med i beräkningarna från början.

Mat, kost och välbefinnande

Måltidsenhetens verksamhet har flyttat till Teknik- och servicenämnden. Mat som produceras ska vara god och näringsrik och gillas av de flesta. Inom skolan fyller maten dessutom ett pedagogiskt behov. Inom måltidsenheten behöver vi se över så en administrativ överbyggnad och onödig central styrning inte sker. Både resurser, ansvar och planering bör ske så nära matproduktionen det går.

Kultur och Fritid

Genom att Liberalerna genomför viktiga satsningar inom kultur- och fritidsområdet kommer Örebro kommuns attraktivitet att öka. Dessutom kommer fler människor få ökade möjligheter till ett eget kultur- och idrottsliv. Liberalerna prioriterar så att de örebroare som vill också ska kunna delta i olika kultur- och fritidsaktiviteter. Deltagande i organiserade kultur och fritidsaktiviteter är en skyddsfaktor som är förebyggande och bidrar till inkludering i samhället. Det ökar också vuxennärvaro och bidrar därmed till tryggare stadsdelar.

Kultur

Kulturen är verkligen ett delat ansvar mellan kommun, region, stat och civilsamhälle. Ingen får backa ur det ansvaret, för kulturen behövs för eget välbefinnande och för att forma ett starkt samhälle. Barn och ungdomar är speciellt viktiga att satsa på. Liberalerna utökar samarbetet med lokala föreningar och företagare. Vi värnar Kulturskolan där vi anställer fler pedagoger så den långa kön kan kortas. El Sistema ska fortsätta utvecklas och konsthallen tillsammans med OpenArt får tryggad ekonomi.

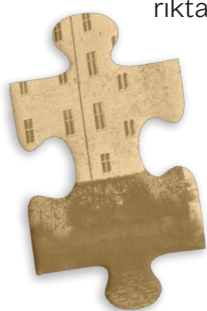
Bibliotekens roll som öppna, avgiftsfria arenor är viktigt. Liberalerna vill utöka bibliotekens öppettider. De är en viktig kulturinstitution och resurs för lärande för samhället och de spelar en central roll i främjandet av läsning och kunskapspridning. Meröppna bibliotek vill vi införa där man kan låna och lämna tillbaka böcker även när personalen inte är på plats. Vi vill också införa ett cirkulationsbibliotek där klassuppsättningar kan lånas av alla skolor. Ett eller flera fokusbibliotek inom skolorna bör prövas. Fokusbibliotek ger elever och lärare bättre förutsättningar till lärande under de kommande åren.

Samverkan, samarbete och stöd till kulturföreningar och studieförbund stärks upp. Det har varit många år utan tillskott vilket försvagat det lokala kulturutbudet och gjort det dyrare och därmed svårare för örebroarna att kunna ta del. Därför ska en översyn av bidragsnivåer göras. Långsiktiga och förutsägbara villkor införs där öppenhet och transparens är tydligt. Det ska vara lätt att förstå vad kommunen kommer att stötta.

Idrott

Barn och unga, men även vuxna, tenderar att röra sig allt mindre. Detta möter Liberalerna med riktade satsningar på det lokala idrottslivet. Föreningsbidragen ses över, hallar och anläggningar får rimliga hyresnivåer så idrottsföreningar kan använda dem. Bristen på hallar kan bara byggas bort. Nya 20X40-hallar byggs i samverkan med lokala idrottsföreningar och näringslivet. Minst lika viktigt är de underhållsplaner som arbetas fram och resurssätts.

Tillgången till idrottslokaler för både bredd och elit fördelas rättvist i ett transparent bokningssystem. Behoven att nå maximalt nyttjande för många örebroare priorite-

ras när idrottslokaler utsätts för hårt tryck. Badanläggningarna har hög beläggning och det ska utredas hur ett nytt bad kan anläggas. Samverkan och samägande är vägen till ett nytt badhus i Örebro.

Det saknas ytor för gymnastiken, konståknningen, ungdomshockeyn, med flera. När nu kommunen lider brist på pengar så har Liberalerna initierat diskussioner om möjligheterna för privata investerare skulle kunna mätta behovet för att tillskapa träningsytor och där kommunen ger förutsättningar på lång sikt att hyra ytor. Kommunen måste öppna upp för att kommunen inte alltid behöver äga anläggningar. Detta skulle skapa fina möjligheter för det näringsliv som finns i Örebro att samverka med idrottsrörelsen.

Fritid

Alla mår bra av ett rikt liv även på fritiden. Det kan handla om att komma ut i naturen eller att träffa kompisar på fritidsgården eller en kväll vid bridgeborden. Örebroarna ska ha många alternativ som skiftar med det egna intresset och åldern.

För barn och unga är det särskilt viktigt att få tillgång till aktiviteter efter skoltid. Även utrustning för olika aktiviteter ska finnas via exempelvis Fritidsbanken eller andra aktörer. Fritidsgårdarna uppgraderas till att vara en av de viktigaste arenorna för integration men också informellt lärande, som ett komplement till skolan ett utvecklat samarbete mellan parterna. Fritidsgårdar ska hålla öppet på de tider det finns behov av dem. Brist på fritidsgårdar avhjälps med att nya öppnas.

Friluftslivet i Örebro kommun är omfattande. Leder för vandring, cykling och till häst eller rullstol ska fortsätta att utvecklas. Allas intressen ska tillvaratas så örebroare, oavsett hur man själv väljer och kan, ska kunna vara ute i naturen.

Jämlika villkor i en jämställd kommun är Liberalernas mål. Funktionsnedsatta ges förutsättningar och jämställdhet mellan flickor och pojkar, män och kvinnor säkerställs. Kultur, idrott och fritid är för Liberalerna något som örebroarna ska ha god tillgång till. I tider då ekonomin är hårt ansatt i både kommun och privat krävs kloka prioriteringar. Liberalerna prioriterar så fler kan idrotta och ägna sig åt kultur. Alla ska kunna delta efter egen förmåga och intresse.

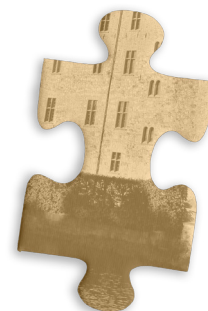
Mark och Exploatering

Liberalerna anser att grunden för ett riktigt bra samhällsbygge kräver bra översiktsplaner och detaljplaner som möjliggör allt som inkluderar ett hållbart, och för alla fungerande Örebro. Vi behöver planera för att använda en större yta och mark då Örebro växer, dock ej bördig jordbruksmark.

Vi möjliggör för näringslivsetableringar. Med Örebro kommuns geografiska läge bör bristen på tomter inte vara det som gör att Örebro sjunker i rankingen för näringslivet i Sverige. Vi behöver kunna erbjuda fler tomter för småhus.

Vi måste flytta ut tung trafik och järnväg från de centrala delarna av Örebro.

Vi ska bättre ta tillvara Sveriges fjärde största sjö, Hjälmarén. Vi ska också skydda andra vattendrag och naturområden som Karlslund och Kilsbergen. De behövs för friluftsliv som skapar välmående och rekreation men också för biologisk mångfald där viktiga biotoper skyddas. Våra gröna ytor, vår skog och våra naturområden ska bevaras och nyskapas genom våra översiktsplaner och detaljplaner. De är en livsviktig del i Örebro och är nödvändiga för vårt välbefinnande.

Inköp och exploatering

Vi vill att kommunen fortsätter att köpa mark så Örebro kan utvecklas och växa. Det är viktigt att marken som säljs inte har en för stor omsättning eftersom det är mark inköpt under 50-, 60- och 70-talet som säljs idag. Det krävs även mark för att kunna planera infrastruktur som möjliggör ett växande samhälle.

Vi ser till att Örebro kommun får bättre, tydligare och mer rättssäkra exploateringsprocesser. Vi ska ha full kontroll, så kommunens ekonomi inte dräneras på grund av felaktiga beslut med risk för stor oreda inom kommunen.

Vi är inte de enda som bygger Örebro, tvärtom. Vår framtid bygger på att fler vill och kan exploatera samt utveckla Örebro. Det kan bara ske genom samarbete och bra service. Liberalerna inför byggherreplaner i Örebro kommun för att öka möjligheterna för näringslivet. Vi ser alltför ofta att pålagorna för privata sektorn är övermäktiga och att man ofta ställer orimliga krav redan i detaljplaneskedet. För Liberalerna är det avgörande att kommunen kan skapa större frihet och rörelseförmåga för de som är med och bygger Örebro starkt.

HÅLLBAR SAMHÄLLSBYGGNAD

Innebär att vi renoverar och underhåller det vi redan har. Bygga nytt gör vi när det krävs efter noggrann prövning. Örebro kommun behöver bli mer effektiv och planera investeringar för att undvika onödiga kostnader och arbetsinsatser.

Mål och satsningar

- Flytta alla investeringar för BRT till underhåll och renovering
- Se till så all belysning fungerar i Örebro kommun
- Säkra underhållet för kommunens fastighetsbestånd
- Prioritera skötsel och vård av natur- och grönområden
- Satsningar på civilsamhället och mer kultur och fritid till örebroarna
- Fokusera på kundperspektivet och invånarnas behov
- Bättre service och snabbare information till invånare och företag
- Liberalerna satsar resurser till teknik och service att klara volym och driftskostnadskonsekvensernas del av investeringar.

Bättre och mer hållbar samhällsbyggnad

- vill Liberalerna uppnå genom att inte slösa på örebroarnas skattemedel. Liberalerna tillför 20 nya miljoner kronor för ökade driftskostnader samt nya medel till kultur och fritid.

Ramarna återfinns innan slutordet.

RESULTATRÄKNING OCH DRIFTSRAMAR

Resultatbudget, Belopp i miljoner kronor	Bokslut 2022	Prognos 2:2023	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Rev Budget ÖSB 2024 jun	Budget 2025
Verksamhetens intäkter	2583	3 080	2 583	2 714	2 980	3 061
Verksamhetens kostnader	-11872,4	-13 346	-11 872	-13 008	-13 622	-13 992
Avskrivningar	-260,7	-266	-261	-274	-310	-310
Verksamhetens nettokostnader	-9 550	-10 532	-9 550	-10 568	-10 952	-11 241
Skatteintäkter	7971,5	8 333	7 972	8 379	8 582	8 925
Generella statsbidrag	2183,1	2 284	2 183	2 279	2 447	2 514
Summa skatteintäkter och generella	10 155	10 617	10 155	10 659	11 029	11 438
Verksamhetens resultat	605	85	605	91	77	197
Finansnetto	-307	277	-307	479	250	275
- varav utdelning från bolagen		33	30	30	65	65
Årets resultat	297	362	298	570	327	472

Driftbudget per nämnd, förändringar mellan 2024–2025

I tabellen redogörs för förändringar i driftbudgetramarna mellan åren 2024 och 2025. Ramen för 2024 har för de flesta nämnder till viss del reviderats under innevarande år med till exempel indexjusteringar för 2024 är en preliminär fördelning av lönerrevisionen inlagd men inte för 2025. Detta ska beaktas vid jämförelse mellan ram för 2024 och ram 2025.

Kommunfullmäktige inkl. Stadsrevisionen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	17,070
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Förändrade förutsättningar inför 2025	0,234
Pris/index fördelas i april 2025	
Ram 2025	17,304

Förskolenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 172,541
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	34,300
Justeringar inför 2025	
Demografisk förändring - minskat antal barn förskola	-43,000
Liberalernas satsningar	30,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,059
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-31,500
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	1 162,400

Grundskolenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	2 508,469
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	65,900
Justeringar inför 2025	
Demografisk förändring - minskat antal elever grundskola	-23,800
Minskad administration och organisation på förvaltning	-2,000
Liberalernas satsningar	85,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,221
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-61,100
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	2 572,690

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 315,786
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	25,800
Justeringar inför 2025	
Volym	10,000
Minskad administration och organisation på förvaltningen	-4,000
Minskat behov av försörjningsstöd	-5,000
Liberalernas satsningar	7,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,091
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-22,900
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	1 326,777

Funktionsstödsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 226,667
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	24,400
Justeringar inför 2025	
Volym, nya behov	23,700
Minskad administration och organisation på förvaltningen	-1,200
Liberalernas satsningar	15,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,054
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-22,100
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	1 266,521

Socialnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	685,723
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	10,000
Justeringar inför 2025	
Omställningskostnader i samband med investeringar i ny verksamhet	30,000
Minskad administration och organisation på förvaltningen	-1,200
Volym	40,000
Liberalernas satsningar	15,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,019
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-8,800
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	770,742

Vård- och omsorgsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	1 980,336
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	45,900
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-11,000
Liberalernas satsningar	35,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,140
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-41,700
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	2 008,676

Bygg- och miljönämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	26,353
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	1,200
Justeringar inför 2025	
Minskad administration och organisation på förvaltningen	-1,200
Liberalernas satsningar	0,700
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,002
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-1,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	26,055

Kultur- och fritidsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	426,688
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	5,400
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-4,537
Minskad administration och organisation på förvaltningen	-3,500
Liberalernas satsningar	13,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,767
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-5,000
Medfinansiering till utveckling av digitalisering	0,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	432,818

Markplanerings- och exploateringsnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	90,168
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	2,200
Justeringar inför 2025	
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	2,540
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-2,100
Medfinansiering till utvecklingsmedel för digitalisering	0,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	92,808

Teknik- och servicenämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	258,780
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	4,500
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-0,500
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	5,091
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-3,800
Medfinansiering till utvecklingsmedel för digitalisering	0,000
Liberalera satsningar	7,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	271,071

Valnämnden	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	3,863
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,000
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-3,690
Ram 2025	0,173

Överförmyndarnämnden	
Ram 2023 april	20,640
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	0,300
Justeringar inför 2025	
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	-0,300
Pris/index fördelas i april 2025	
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	
Ram 2025	20,640

Kommunstyrelsen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	891,772
Kommunledning	
Justeringar i 2024 års ram	
	0,000
Justeringar inför 2025	
	0,000
Pris/index fördelas i april 2025	
Kommunledningsförvaltningen	
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	13,100
Justeringar inför 2025	
Effektivisering övergripande omstrukturering, organisation, arbetsrutiner och administration 2025	-35,000
Specifikt uppdrag för kommundirektören att införa kategoristyrning i upphandling	-75,000
Finansiering av utvecklingsmedel för digitalisering	-30,000
Kompensation höjd internränta från 2,25 till 2,50%	0,110
Justering sänkt PO från 45% till 41,39% (kostnadsneutralt)	-12,200
Pris/index fördelas i april 2025	0,000
Lönekompensation LÖV 2025 9 mån fördelas i april 2025	0,000
Kommungemensamt	
Justeringar inför 2025	
Återföring tidsbegränsade anslag	-28,000
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	0,000
Finansiering av utvecklingsmedel för digitalisering	30,000
Effektiviseringskrav 2025	
Pris/index fördelas i april 2025	
Ram 2025	754,782

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	373,471
Justeringar i 2024 års ram	
Preliminär lönekompensation LÖV 2024	-233,000
Justeringar inför 2025	
Tillägg utrymme för oförutsedda behov inkl återföring tidsbegränsade anslag	0,000
Tillägg utrymme för oförutsedda behov - KS utskott	0,098
Tillägg utrymme för volym	0,000
Ökat utrymme för överfört resultat från 4 mnkr till 7 mnkr	3,000
Tillägg utrymme för generella kostnadsökningar	315,000
Tillägg utrymme för KS-finansiering - investeringsprogram	55,500
Ram 2025	514,069

Finansiering	
Ram 2024 juni, belopp i mnkr	-356,413
Justeringar i 2024 års ram	
Justeringar inför 2025	
Förändringar i pensionskostnader och personalförsäkringsnetto	-117,233
Revidering kapitalkostnader - aktiverade investeringar	-18,222
Kompensation höjd internränta fr 2,25 till 2,50 %	-8,594
Justering sänkt PO fr. 45,75 % till 41,39 % (kostnadsneutral)	194,400
Ram 2025	-306,062

Driftbudgetramar - verksamhetens intäkter och kostnader	10 931,465
--	-------------------

SLUTORD

Liberalerna tar sitt oppositionsarbete på största allvar. Vi vill ta ansvar men tyvärr är vi i opposition och det är tröttsamt. Beslutar kommunfullmäktige att anta Liberalernas budget får vi sätta oss med förvaltningarna och förtydliga detaljer och uppdrag.

Att vara i opposition är svårt men ansvarsfullt ur ett demokratiskt perspektiv. Vi ska inte vara en spegel av de styrande men heller inte vara fullblodade populisterna. Vi ska kunnigt och trovärdigt granska majoritetens förslag för att se om det finns bättre alternativ. Balansen är inte alltid lätt, speciellt inte om man anser att det behövs stora och radikala förändringar för att nå målen. För att möta framtiden behöver vi ta ut kompassriktningen om och om igen.

Liberalerna har suttit i opposition sedan 2011. För oss har det alltid handlat om att ta ett stort ansvar för att värna om individens egenmakt och valfrihet, samtidigt kräver ett socialliberalt samhälle ett stort solidariskt ansvar för att kunna stötta människor i behov av mest stöd först.

Det offentliga ska inte styra mer än nödvändigt över medborgarna utan endast skapa möjligheter till största möjliga egenmakt. Klarar man det mesta själv är man mer fri, men alla gör inte det ett helt liv. Då ska vi från kommunen finnas där med det som behövs. Skulle vi även ge allt till alla, även de som klarar sig själva så räcker inte våra gemensamma resurser. Höja skatterna till detta är inte ett liberalt alternativ. Varje satsad krona ska värderas noggrant.

I handen har ni vårt budgetalternativ till majoritetens ÖSB. Grunden är socialliberalism och marknads ekonomi i balans och samarbete med både näringsliv och civilsamhället. Tron på att kommunen gör allt bäst själv är lika förlegad som felaktig. För att möta framtidens utmaningar behöver vi samarbeta mer och bättre.

Resurserna prioriteras först till förskola och skola, omsorg och stöd till de mest utsatta samt till civilsamhället. Behoven ska alltid lyssnas in för att både skapa trovärdighet och legitimitet till besluten. Våra medarbetare och chefer längst fram i verksamheter är viktigast och de ska ha resurser, ansvar och kompetens för att nå mål och bästa möjliga resultat.

Liberalerna satsar 122 miljoner kronor mer än de styrande på förskola och skola år 2025 och undantar social välfärd, förskola och skola från alla neddragningar. Ganska tydligt och enkelt!

Vi driver vår politik och våra prioriteringar under hela året genom att fortsätta lägga både initiativ och yrkande på dessa alternativ i nämnderna. Vårt ansvar mot väljarna är att vara tydliga med vad vår alternativa politik är och vad den skulle kunna leda till.

Oppositionspartiets viktigaste ansvar är att visa på alternativ och inte spegla minoritetsstyret i annat än där politiken och målen är desamma. När de sammanfaller ska självklart samarbete finnas. Gemensamt kan man flytta berg om mål och respekt finns från båda håll. Ibland behöver vi helt enkelt lägga ifrån oss prestige och bevakande av både position och makt.

Liberalerna vill vara ett lösningsinriktat parti. Det går helt i linje med det idéburna visionsparti vi är. Vi vill möta framtiden med utveckling, vilket kräver öppenhet och lyhördhet. För Örebro kommuns bästa är vi beredda på att kompromissa, om vi kan.

Vi i Liberalerna vet att vi som parti inte har något självberättigande om vi inte levererar. Vi vet vilka våra uppdragsgivare är, örebroarna, och vem som är till för vem.

Karolina Wallström

Kommunalråd / Gruppledaqr

2e vice ordförande i kommunstyrelsen

P.s. Ring mig gärna 070-341 10 64 D.s.

